Kronika mesta Stupava

1994

K R O N I K A M E S T A S T U P A V A

rok: 1994.

Tento zväzok kroniky mesta S T U P A V A
obsahuje 82 strán,slovom osemdesiat dva strán.

Kronikár: Anastázia Lachkovičová
nar.1.novembra 1932 v Zohore
povolanie: učiteľka
vzdelanie: vysokoškolské
funkciu kronikára vykonáva od 1.1.1992

1. Ú V O D

Rok 1994 bol pre obyvateľov mesta Stupavy vzácny svojimi výročiami. 1. januára 1994 oslávili PRVÉ výročie SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 21. januára 1994 sa slávnostným koncertom v Kultúrnom dome začali celomestské oslavy 725. výročia PRVEJ PÍSOMNEJ SPRÁVY O STUPAVE. Na začiatku osláv dôstojne znel preklad donačnej listiny uhorského kráľa Bélu IV. Vzhľadom na jej obsah uvádzam ich v celom rozsahu /ako ich Vojtech Erdélyi a Jozef Mader uviedli v knihe: Stupava--Kapitoly z miestnych dejín z roku 1969/:

Béla z Božej milosti kráľ Uhorska, Dalmácie, Chorvátska, Ramy, Srbska, Haliče, Vladimírska a Kumánie, všetkým, ktorí nahliadnu do týchto listín, spásu v Spasiteľovi všetkých.

Týmto chceme dať na verejnú známosť, že náš verný Alexander, syn Marcela, z dediny Mortun, predstúpil pred nás a ponížene prosiac nám vysvetlil, že keď sme mu kedysi bezprostredne po vpáde Tatárov odňali jeho dedičnú zem, zvanú Mortun, ležiacu v Bratislavskej župe, blízo Moravy vedľa Stupavy, ako povedal a na určitý čas bol zbavený jej užívania a keď ju na základe spravodlivosti a obzvláštnej hojnosti našej milosti znovu nadobudol a po dobu uplynulých dvadsiatich rokov pokojne vlastnil, žiadal znova, aby sme mu láskavo o tom vydali privilégium.

Keďže je našou snahou vrátiť každému, čo je jeho, prihliadnuc na žiadosť Alexandra, syna Marcela, vydali sme mu na spomínanú zem Mortun, aby ju mohol vlastniť plným právom a spokojne v tých istých hraniciach a rozlohe ako predtým, prítomnú listinu, potvrdenú našou dvojitou pečaťou.

Dané naším milým a verným magistrom Demetrom, stoličnobelehradským prepoštom, kráľovským vicekancelárom, roku Pána 1269, nášho panovania roku tridsiateho štvrtého.

Originál listiny uhorského kráľa Bélu IV. z roku 1269 sa nezachoval, ale zachoval sa jej odpis v listine uhorského kráľa Karola I. z rodu Anjou zo dňa 11. júna 1326. Originál tejto listiny je uložený v Maďarskom Krajinskom archíve v Budapešti pod signatúrou DI - 680.

Dôstojné boli oslavy 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave. Prepletali sa akciami, podujatiami, ako hrdá stuha, zväzujúca ekonomické, kultúrne, politické, športové diania počas celého roka 1994. A bolo ich neúrekom!

2. V E R E J N O - SP O L O Č E N S K Ý Ž I V O T

Činnosť Mestského zastupiteľstva /MsZ/

Činnosť MsZ

Mestské zastupiteľstvo má 35 členov a aj v roku 1994 pracovalo podľa svojho plánu. Na základe § 12 zákona SNR č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení boli zvolávané primátorom Ing. Antonom Darášom riadne zasadnutia MsZ:

3. februára 1994 MsZ schválilo:

1. Všeobecné záväzné nariadenie o dani z nehnuteľnosti.
2. Všeobecné záväzné nariadenie o vytváraní životného prostredia na území mesta.
3. Všeobecné záväzné nariadenie o podmienkach predaja na trhovisku a trhových miestach určených v meste /Trhový poriadok/.
4. Všeobecné záväzné nariadenie o zabezpečovaní požiarnej ochrany v meste /Požiarny poriadok/.

5. Prísediacich sudcov pre: Okresný súd Bratislava--vidiek p. Viliam Mader, p. Jana Mazúrová, p. Margita Lamošová, p. Soňa Činovská.
   Krajský súd Bratislava: p. Štefan Brezovský, p. Vilma Vigerová.
6. Správu z výberu kandidátov na funkciu hlavného kontrolóra MsZ s doporučením vypracovania výberovej práce "Stanovisko k záverečnému účtu mesta Stupava za rok 1993" kandidátom na funkciu p. Ing. Jankovíchovou.

MsZ poverilo viceprimátora Ing. Š. Tureka v spolupráci s primátorom mesta Stupava a právničkou požiadať Najvyšší kontrolný úrad SR o konanie vo veci prešetrenia zákonnosti postupov /platnosti a neplatnosti zmlúv/ pri prevodoch majetku medzi Mestským národným výborom Stupava a Správou účelových zariadení SZM, MsNV a Arttep a.s. a po zistení nezákonných postupov zabezpečiť podnet na súdne konanie.

MsZ zrušilo svoje uznesenie zo dňa 6. 11. 1991 bod 1 vo veci uznania účinnosti HZ o bezplatnom prevode nehnuteľností, dvora a záhradky na ul. kpt. Nálepku /býv. ZŠ/ na a.s. Arttep.

15. marca 1994 MsZ vzalo na vedomie informáciu skupiny podnikateľov a žiadosť o zmiernenie poplatku za predaj alkoholu a tabakových výrobkov.

Schválilo:

1. Nové pomenovanie ulíc.
2. Zásady na prevod vlastníctva k bytom a nebytovým priestorom v majetku mesta Stupava.
3. Výkonnú komisiu na realizáciu prevodu vlastníctva k bytom a nebytovým priestorom v zložení: Gašparovič V., Geisová, Kralovič, Németh, Ukropec, Blecha, Filípková, Stankovská.

4. Uskutočnenie užšej súťaže na výber dodávateľov meračov tepla, teplej a studenej vody.

5. Odpredaj časti pozemku parc. č. 287/1 v k.ú. Stupavy vo výmere 15 m^2 za 400,- Sk/m^2 pánovi Ivanovi Javorskému v zmysle uznesenia rady z 8. 3. 1994.

6. Poskytnutie príspevku pre ZŠ v rámci položky Starostlivosť o rodinu a deti na mimoškolskú činnosť /napr. na autobusy do školy v prírode, výlety a pod./ a z prebytku rozpočtu povoľuje čerpanie 150.000 Sk na opravu parkiet v telocvični ZŠ.

MsZ zrušilo uznesenie č. C/3 zo dňa 7. 9.1993 týkajúce sa financovania meračov tepla a teplej a studenej vody a pre stratu dôvery /nekvalitné práce v Borinke/ výsledok výberového konania na akciu "Kanalizačný zberač A".

MsZ uložilo: komisii pod vedením p. Brezovského odsúhlasiť obsah mestskej kroniky za rok 1993 a predchádzajúce obdobie /od komunálnych volieb 1990/.

MsZ odporučilo poslancom zúčastniť sa spomienkového zhromaždenia z príležitosti 49. výročia oslobodenia Stupavy, ktoré sa bude konať 5. 4. 1994.

14. 6. 1994 MsZ vzalo na vedomie:

1. Správu o rozbore hospodárenia mesta v bytovom a energetickom hospodárstve Firmy Duspama.

2. Stanovisko Ing. Jankovíchovej k rozboru hospodárenia mesta a mestských organizácií za rok 1993.

3. Správu náčelníka MsP o jej činnosti za obdobie od januára 1994.

4. Správu o stave plnenia programu investičnej činnosti na rok 1994.

MsZ na svojom zasadnutí schválilo:

- Zmenu rozpočtu mesta a mestských organizácií na r. 1994.
- Prednostu úradu za predsedu komisie pre prevod bytov a nebytových priestorov vo vlastníctve mesta,
- Prednostovi úradu stanoviť jednotnú uzatváraciu dobu reštauračných a iných zariadení.
- Odpredaj časti parcely č. 1905/2 a 1806/2 v celkovej výmere 195 m^2 a.s. Amita za cenu 400,- Sk/m^2.
- Kompenzáciu - výmenu urbárskych pozemkov /bývalé obecné pasienky/.
- Výkup pozemkov od doterajších vlastníkov pre účely výstavby mestskej komunikácie spájajúcej ul. Krátku a ul. M. Benku v celkovej výmere 473 m^2 za cenu 100,- Sk/m^2.
- Vypracovanú kroniku od komunálnych volieb /od roku 1990/ do roku 1993.
- Odmenu za vypracovanie kroniky kronikárke A. Lachkovičovej vo výške 8.000,- Sk.
- Prijatie Ing. Boženy Jankovíchovej za hlavného kontrolóra MsZ od 1. 7. 1994 na dobu určitú do 30.11. 1994 s platom 8.000,- Sk.

18. a 22. augusta 1994 sa konalo MsZ.

Vzalo na vedomie:

- Rozbor hospodárenia mesta a mestských organizácií vrátane fy DUSPAMA za 1. polrok 1994.
- Stanovisko HK k rozboru a stanovisko HK k hospodáreniu s nehnuteľným majetkom mesta.
- Informáciu tajomníka TJ Stupava o prevádzkovaní mestskej športovej haly.
- Informáciu o príprave parlamentných volieb.
- Správu komisie pre výber dodávateľa káblovej televízie.

MsZ schválilo:

- Záverečný účet mesta za rok 1993 v rozsahu 179.307 Sk s prírastkom 52.193 Sk a úbytkom 18.518 Sk s komentárom. Výsledok hospodárenia za rok 1993 s tým, že prebytok sa zaúčtuje v prospech rozpočtu 1994.
- Počet 24 poslancov MsZ pre budúce volebné obdobie.
- Oznámenie mesta Stupava o dni a mieste konania parlamentných volieb.
- Ponuku fy SATRO na inštaláciu kábelovej televízie.
- Odčlenenie katastrálneho územia Záhorská Bystrica II a Záhorská Bystrica III s doplnením lokalít od územia mesta Stupava späť k mestskej časti Bratislava--Záhorská Bystrica.
- Doporučenie stavebnej komisie pre Združenie podnikateľov na aktivitu výstavby areálu Služieb pre motoristov s dlhodobým prenájmom na 30 rokov mestských pozemkov v tejto lokalite s podmienkami stavebnej komisie.
- Doplnok k smernému územnému plánu pre lokalitu Tábor v mestskej časti Mást určením na IBV.
- Vysporiadanie pozemku p.č. 1410/14 v lokalite Nová Hora o výmere 980 m^2 s predajom 800,- Sk za 1 m^2.
- Predĺženie hospodárskej zmluvy s fy OLO za podmienky zvýšenia ceny o 12 % do konca roku 1995.
- Zrušenie dotácií občanom od 1. 1. 1995 na vývoz fekálií v uliciach, ktoré majú vybudovanú mestskú kanalizáciu.

VOĽBY DO NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Voľby do NRS

Mestské zastupiteľstvo v Stupave na základe zákona SNR č. 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady, v znení neskorších predpisov zákona NR SR č. 157/1994 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 80/1990 Zb., že Voľby do NR SR sa uskutočnia dňa 30. 9. 1994 od 14,00 h do 22,00 h a dňa 1. 10. 1994 od 7,00 h do 14,00 h.

Ďalej vydalo Oznámenie mesta Stupava o mieste konania volieb:

V okrsku č.1 je:

Mestský úrad Stupava pre voličov bývajúcich v uliciach:

Kalinčiakova, Pažitná, Poľná, Malacká, Jilemnického, Družstevná, F. Kostku, Rímska, nám. SNP, Pri Artézskej studni, Lesná, ul. SNP, Nová, Duklianska.

V okrsku č.2 je:

Základná umelecká škola, Cintorínska ul., Stupava pre voličov bývajúcich v uliciach:

Domov dôchodcov, Hlavná, nám. M. R. Štefánika, Kalvárska, Slovenská, nám. Sv. Trojice, Park, Debnáreň, pri Borníku.

V okrsku č.3 je:

Kultúrny dom, Agátová ul. Stupava pre voličov bývajúcich v ul.:

Bezručova, Krížna, Marcheggská, Bitúnková, Keltská, Zemanská, Budovateľská, Pri potoku, S. Chalupku, Pri Majeri.

V okrsku č.4 je:

Klub dôchodcov, Kúpeľná ul. Stupava, pre voličov bývajúcich v ul.:

Dlhá, Sládkovičova, Bernolákova, Veterná, Wolkerova, Mierová, Robotnícka, Lipová, Vajanského, Továrenská, Žabáreň, Kúpeľná, Cementárenská, Kukučínová, J. Kráľa, Záhradná, Agátová.

V okrsku č.5 je:

Mestská polícia, Hlavná ul. Stupava, pre voličov bývajúcich v ul.:

Malý Háj, Zdravotnícka, Školská, Ružová, M. Benku, Krátka, Pod Kremenicou, Mlynská, Karpatská, Marianska, Cintorínska, Vinohradská.

V okrsku č.6 je:
Mestská knižnica, Občiansky klub, Hviezdoslavova ul.
Stupava - Mást pre voličov bývajúcich v ul.:

Hviezdoslavova, Záhumenská, Bottova, Dolná, Devínska cesta, Štúrova, Železničná.

- Hlasovacie lístky obdržal volič vo volebnej miestnosti.
- Volič musí mať pri sebe preukaz totožnosti, ktorým sa preukáže pri vstupe do volebnej miestnosti, resp. voličský preukaz, ak mu bol vydaný.
- Na zabezpečenie poriadku a dôstojného priebehu hlasovania vo volebnej miestnosti je volič povinný poslúchnuť pokyny okrskovej volebnej komisie.
- Každý volič sa musí pred hlasovaním odobrať do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov, inak mu okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.
- Primátor mesta určuje najnižší počet členov volebnej komisie na počet.
- Na predvolebnú propagáciu v Stupave je určených 8 plôch - upravené kanalizačné skruže. Tieto propagačné plochy budú pripravené na rozmiestnené na ul. Nám. SNP, Hlavná, nám. M.R. Štefánika, Hviezdoslavova, Dlhá, Ružová, Nová, a pred Mestským kultúrnym strediskom. Vylepovanie plagátov na iných ako určených plochách sa

  z a k a z u j e .

- Pre organizovanie predvolebných mítingov je potrebné splniť si ohlasovaciu povinnosť na Mestskom úrade v Stupave.
- Oznámenia o konaní mítingov sa na požiadanie budú počas volebnej kampane vysielať v mestskom rozhlase v čase o 10,oo h, o 14,oo h, v stredu o 17,oo h.

Parlamentné voľby v našom meste sa konali v pokojnom ovzduší a s takýmito výsledkami:

strana, hnutie	poč.hlasov	%
Hnutie za pros. Česko-slovensko	30	0,75
Soc.demokrati	9	0,18
Združenie robot.	315	7,94
Maďarská koalícia	11	0,28
Spoločné voľba	464	11,7
Demokrat.únia	505	12,73
Strana proti korup.	91	2,29
Združenie pre repub.	1	0,02
Demokrat.strana	186	4,69
Nové Slovensko	74	1,86
KSS	146	3,68
Rom.iniciatíva	3	0,67
SNS 3	59	9,05
KDH	409	10,30
HZDS	1318	33,22
KSÚ	47	1,18
Real.soc. dem.strana	1	0,02
Slovákov		

Počět platných hlasov bol 3966 čo predstavuje 66,96 percentnú účasť na voľbách .
Najnižšie % voličov, ktorí sa zúčastnili volieb bol vo volebnom okrsku č.1-61,63 % /710/, Najvyššia účasť občanov na voľbách bola vo volebnom okrsku č.5 - 77,0 % /720/.

Spracované podľa zápisu mestskej volebnej komisie.

KOMUNÁLNE VOĽBY 1 9 9 4

Komunálne voľby

Tohto roku obyvatelia mesta Stupava išli 2-krát voliť. Po parlamentných voľbách v novembri sa konali komunálne voľby. Občania volili poslancov do MsZ. Voliči mali dostatok informácií o spôsobe hlasovania. Tieto boli vysielané mestským rozhlasom, publikované v časopise STUPAVAN /novembrové číslo/a na vývesných tabuliach na chodbách MsÚ.

Tak sa voliči dozvedeli, že vo volebnej miestnosti po preukázaní totožnosti obdržia od okrskovej volebnej komisie dva hlasovacie lístky pre voľby do orgánov samosprávy obcí. Jeden pre voľby poslancov MsZ a jeden pre voľby primátora. Kandidáti, ktorých navrhli politické strany, politické hnutia a koalície politických hnutí, ako aj nezávislí kandidáti boli na hlasovacích lístkoch uvedení v abecednom poradí s uvedením poradového čísla. U každého kandidáta bola okrem priezviska, mena, titulu, veku a povolania uvedené aj skratka politickej strany, hnutia. Nezávislí kandidáti boli označení skratkou NEKA. Na hlasovacom lístku vo volebnom obvode mesta Stupava volič zakrúžkoval poradové čísla 4 kandidátov, ktorým odovzdal svoj hlas. Na hlasovacom lístku pre voľby primátora zakrúžkoval poradové číslo volič len jedného kandidáta. Voliči vchádzali vo volebných miestnostiach do oddeleného priestoru, ktorý im zaručoval tajnosť hlasovania, tam si zakrúžkovali poradové čísla kandidátov. Upravené hlasovacie lístky vložili do úradnej obálky a tú vložili do volebnej schránky. Mestské zastupiteľstvo v Stupave na základe zákona SNR č. 346/1990 Z.z. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení zák. č. SNR 8/1992 Zb., zákona NR SR č. 60/1993 Z.z. a zák. NR SR č. 252/1994 oznámilo, že:

1. Voľby do orgánov samosprávy mesta sa budú konať
   dňa 18.11.1994 v čase od 14,oo h do 22,oo h
   dňa 19.11.1994 v čase od 7,oo h do 14,oo h

2. Miestom konania volieb v okrsku č.1 je:
   Mestský úrad Stupava pre voličov bývajúcich v ul.:

   Kalinčiakova, Pažitná, Poľná, Malacká, Jilemnického, Družstevná, F. Kostku, Rímska, Nám. SP, Pri artézskej studni, Lesná, ul. SNP, Nová, Dukliansk a.

V okrsku č. 2 je:

Základná umelecká škola, Cintorínska ul.Stupava pre voličov bývajúcich v ul.:

Domov dôchodcov, Hlavná, Nám. M.R. Štefánika, Kalvárska, Slovenská, nám. Sv. Trojice, Park, Debnáreň, Pri borníku.

V okrsku č. 3 je:

Materská škola, ul. J. Kráľa, Stupava, pre voličov bývajúcich v ul.:

Bezručova, Krížna, Marcheggská, Bitúnková, Keltská, Zemanská, Budovateľská, Pri potoku, S. Chalupku, Pri majeri.

V okrsku č. 4 je:

Klub dôchodcov, Kúpeľná ul., Stupava, pre voličov bývajúcich v ul.:

Dlhá, Sládkovičova, Bernolákova, Veterná, Wolkerova, Mierová, Robotnícka, Lipová, Vajanského, Továrenská, Žabárňa, Kúpeľná, Cementárenská, Kukučínova, J. Kráľa, Záhradná, Agátová.

V okrsku č. 5 je :

Mestská polícia, Hlavná ul. Stupava, pre voličov bývajúcich v ul.:

Malý Háj, Zdravotnícka, Školská, Ružová, M. Benku, Krátka, Pod Kremenicou, Mlynská, Karpatská, Marianska, Cintorínska, Vinohradská.

V okrsku č. 6 je :

Osobitná škola, Stupava-Mást, Devínska cesta, pre voličov bývajúcich v ul. :

Hviezdoslavova, Záhumenská, Bottova, Dolná, Devínska cesta, Štúrova, Železničná.

3. Hlasovací lístok volič obdrží vo volebnej miestnosti.

4. Volič musí mať pri sebe preukaz totožnosti, ktorým sa preukáže pri vstupe do volebnej miestnosti.

5. Na zabezpečenie poriadku a dôstojného priebehu hlasovania vo volebnej miestnosti je volič povinný poslúchnuť pokyny predsedu okrskovej volebnej komisie.

6. Každý volič sa musí pred hlasovaním odobrať do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov, inak mu okrsková volebná komisia hlasovanie neumožní.

7. Na volebnú agitáciu je v Stupave určených 8 plôch -upravené kanalizačné skruže. Tieto agitačné plochy sú upravené v uliciach:

   Nám. Slovenského povstania
   Hlavná
   Nám. M.R. Štefánika
   Hviezdoslavova
   Dlhá
   Ružová
   Nová
   pred Mestským kultúrnym strediskom.

8. Počas volebnej agitácie majú jednotlivé strany, hnutia a nezávislí kandidáti možnosť vysielania v mestskom rozhlase nasledovne:
   počas pracovných dní doobeda v čase od 10,oo h
   poobede v čase od 14,oo h
   v stredu poobede v čase od 17,oo h.
   Jedna relácia je limitovaná časom 3 /troch/minút.

Časom volebnej agitácie sa rozumie obdobie začínajúce 25 dní a končiace 48 hodín pred začatím volieb. Každá politická strana, hnutie, resp. nezávislý kandidát môže vysielať v MR maximálne tri relácie za celé obdobie agitácie.

V Stupave, 7. 10. 1994,

primátor mesta Ing. Anton Daráš.

VYHLÁSENIE KANDIDATÚRY

Mestská volebná komisia v Stupave vyhlasuje pre voľby primátora a pre voľby poslancov mestského zastupiteľstva týchto zaregistrovaných kandidátov:

Kandidáti pre voľby primátora:

1. Daráš Anton, Ing. 55 r. stavebný inžinier, NEKA
2. Valachovič Ján, 37 r., technik, DS

Kandidáti pre voľby poslancov mestského zastupiteľstva:

Volebný obvod č. 1

1. Beleš Ján, Ing. 46 r., podnikateľ, NEKA
2. Beleš Miroslav, 39 r., podnikateľ, NEKA
3. Horecký Miroslav, 47 r., mechanik, SNS
4. Kovár Vladimír, Ing., 46 r., technik, SNS
5. Kralovič František, Ing., 38 r., elektr., KDH
6. Kubovič Jozef, 57 r., podnikateľ, SNS
7. Labaiová Henrieta, Ing., 29 r., agronómka, SDĽ
8. Lachkovičová Mária, 50 r., učiteľka, HZDS
9. Majtan Jaroslav, Ing., 45 r., podnikateľ, NEKA
10. Mihalič Pavol, Ing., CSc., 47 r.,strojár,KDH
11. Nemcová Darina, RNDr., 42 r., zam. št., SNS
12. Piaček Dušan, Ing., 34 r., námestník, NEKA
13. Slezák Pavel, Mgr., 30 r., kultúrny pracovník, NEKA
14. Šablica Alojz, 46 r., mäsiar, SDĽ
15. Vyskup Alojz, 64 r., dôchodca, KSS
16. Zukal Ivan, 55 r., vedúci dopravy HZDS

Volebný obvod č. 2

1. Bauer Emanuel, Ing., 58 r., technik,KDH
2. Horecký Daniel, 25 r., mäsiar, SDĽ
3. Kalivoda Rudolf, Ing., 39 r., technik,SNS
4. Krištoffy Ladislav, 38 r., stroj.zámoč., HZDS
5. Koreň Ján, MUDr., 38 r., lekár, NEKA
6. Kubicsko Vojtech, 31 r., učiteľ, DS
7. Maderová Sidónia, 47 r., adm.prac., KSS
8. Nemec Róbert, 45 r., technik, SNS
9. Obadal František, 49 r., technik, KSS
10. Rigler Ladislav, 55 r., škol. inšpektor, SDĽ
11. Šimonič Marián, 38 r., podnikateľ, SNS
12. Štoffa Michal, Ing., 35 r., podnikateľ, NEKA
13. Tothová Jana, 31 r., podnikateľka, SNS
14. Žolnayová Marta, 52 r., učiteľka, HZDS

Volebný obvod č. 3

1. Foltýnek Vladimír, RNDr., 58 r., lekárnik, SNS
2. Haršáni Milan, 55 r., technik, KSS
3. Huk Pavol, 51 r., projektant, HZDS
4. Chaloupková Mária, PhDr., 41 r., psycholog.,SDĽ
5. Ivica Ľuboš, Ing., 33 r., podnikateľ, NEKA
6. Jánošová Ľudmila, 45 r., fotograf., KSS
7. Knietel' Ján, 62 r., spojový technik, HZDS
8. Lenik Michal, Ing., 24 r., ekonóm, KDH
9. Minarovičová Jitka, 49 r., vychovávateľka, NEKA
10. Németh Ľuboš, 33 r., podnikateľ, SNS
11. Slezák Peter, 33 r., robotník, SNS
12. Toth Jozef, RNDr., 38 r., fyzik, DS
13. Turek Štefan, Ing., 56 r., ekonóm, KDH
14. Valachovič Milan, 35 r., technik, DS
15. Veselý Štefan, 41 r., požiarny technik, SNS

Volebný obvod č. 4

1. Beleš Gustáv, 48 r., podnikateľ, SNS
2. Bulla Marian, Ing., 50 r., poľnohosp.inž., HZDS
3. Fabian Blažej, 54 r., vodohospodár, KDH
4. Foltín Miroslav, 35 r., zást. riad., NEKA
5. Hartman Ján, Dr., CSc., 55 r., pedagóg, KSS
6. Hoozová Sylvia, 47 r., učiteľka MŠ, SNS
7. Jagelka Milan, Mgr., 44 r., spevák SFz, KDH
8. Jánošová Milada, 37 r., asistentka, NEKA
9. Kubíček Pavel, 47 r., technik, DS
10. Malicher František, 64 r., dôchodca, SDĽ
11. Paulík Dušan, Ing., 41 r., technik, SNS
12. Petráš Ján, 45 r., vodič, SDĽ
13. Pšenko Ladislav, 44 r., energetik, NEKA
14. Slezák Ferdinand, 53 r., technik, KSS
15. Sobolík Ferdinand, 61 r., ekonóm, HZDS
16. Valachovič Ján, 37 r., technik, DS
17. Zon Viliam, Ing., 49 r., technik, SNS

Volebný obvod č. 5

1. Amsler Rudolf, 40 r., manager, SDĽ
2. Činovská Soňa, 46 r., zdravotná sestra, SNS
3. Daráš Milan, 57 r., konštruktér, HZDS
4. Fajkusová Mária, 50 r., adm. prac., KSS
5. Hasonová Zlatica, 39 r., podnikateľka, SNS
6. Hrica Anton, 45 r., rušňovodič, KDH
7. Chromík Štefan, Ing., CSc., 45 r., ved.prac.,SDĽ
8. Kolembus Iva, 43 r., robotník, DS
9. Kopp Vladimír, Ing., 33 r., podnikateľ, NEKA
10. Mikuš Pavel, 39 r., podnikateľ, SNS
11. Miština Justín, 38 r., elektronik., NEKA
12. Ondříšek Václav, 66 r., tech.-dôchodca, KSS
13. Rác Peter, 25 r., technik, KDH
14. Škrovanová Jarmila, 39 r., učiteľka, DS
15. Ukropec Jozef, Ing., 47 r., ekonóm, HZDS
16. Vavrina Miroslav, Ing., 35 r., ekonóm, SNS

Volebný obvod č. 5

1. Balušková Ľudmila, 63 r., adm.prac.-dôch.,KSS
2. Besedič Miroslav, 47 r., podnikateľ, SNS
3. Dinda Jozef, MUDr., 72 r., lekár-dôchodca, HZDS
4. Gašparovič Jozef, 50 r., technik, KDH
5. Gašparovič Viliam, 56 r., technik, KDH
6. Kováč Miroslav, Ing., 45 r., geodet, SNS
7. Kubrický František, 46 r., podnikateľ, SDĽ
8. Kvaková Anna, Ing., 52 r., ekonóm, HZDS
9. Maderová Marta, 43 r., sekretárka, SNS
10. Maroš Vialiam, 48 r., podnikateľ, NEKA
11. Suchá Antónia, 46 r., adm.prac., KSS
12. Suchý Rudolf, Ing., 60 r., podnikateľ, NDS
13. Vicianová Anna, 41, ekonómka, SNS
14. Žiak Ľubomír, Ing., 45 r., chemik, KDH

VOĽBY DO SAMOSPRÁVY

Voľby do samosprávy

Voľby do samosprávy mesta sa konali v pokojnom ovzduší. Mestská volebná komisia o výsledku volieb do samosprávy mesta, ktoré sa konali v dňoch 18. a 19. 11. 1994 vydala toto Oznámenie, ktoré podpísala predsedníčka mestskej volebnej komisie Jarmila Jakšová.

Počet volebných obvodov: 6
Počet volebných okrskov: 6
Počet volebných komisií, ktoré zaslali zápisnicu o hlasovaní: 6
Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov: 6032
Počet voličov, ktorým boli vydané úr. obálky: 2792
Počet odovzdaných úradných obálok: 2790
Počet platných hlasovacích lístkov pre voľby do mestského zastupiteľstva: 2697
Počet poslancov, ktorý sa mal zvoliť: 24
Počet zvolených poslancov: 24
Počet platných hlasovacích lístkov pre voľby prim.:2691

Mená kandidátov, ktorí boli zvolení za poslancov podľa volebných obvodov a v ich rámci v poradí podľa počtu získaných platných hlasov.

Volebný obvod č. 1

Priezvisko a meno kandidáta,počet platných hlasov, politická príslušnosť:

Slezák Pavel, Mgr., 185, NEKA
Beleš Ján, Ing.,143, NEKA
Nemcová Darina, RNDr., 136, SNS
Mihalič Pavol, Ing., CSc., 132, KDH

Volebný obvod č. 2

Koreň Ján, MUDr., 184, NEKA
Žolnayová Marta, 128, HZDS
Kalivoda Rudolf, Ing., 122, SNS
Štoffa Michal, Ing., 98, NEKA

Volebný obvod č. 3

Valachovič Milan, 143, DS
Veselý Štefan, 143, SNS
Ivica Ľuboš, Ing., 131, NEKA
Huk Pavol, 118, HZDS

Volebný obvod č. 4

Beleš Gustáv, 226, SNS
Valachovič Ján, 177 DS
Paulík Dušan, Ing., 152, SNS
Pšenko Ladislav, 135, NEKA

Volebný obvod č. 5

Ukropec Jozef, Ing., 254, HZDS
Daráš Milan, 224, HZDS
Miština Justín, 173, NEKA
Hasonová Zlatica, 160,SNS

Volebný obvod č. 6

Žiak Ľubomír, Ing., 259, KDH
Gašparovič Viliam, 212, KDH
Gašparovič Jozef, 181, KDH
Suchý Rudolf, Ing., 157, NDS

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na funkciu primátora podľa poradia na hlasovacom lístku:

Daráš Anton, Ing., 2125, NEKA
Valachovič Ján, 566, DS

V prípade rovnosti hlasov, mestská volebná komisia určila poradie kandidátov žrebovaním.

V Stupave 19. 11. 1994

Dňa 25. novembra sa uskutočnilo slávnostné zasadanie MsZ, ktoré vzišlo z komunálnych volieb. Na tomto zasadaní predsedníčka mestskej volebnej komisie vyhlásila výsledky volieb a poslanci zložili do rúk primátora poslanecký sľub.

Dňa 2. decembra sa MsZ zišlo na prvom pracovnom rokovaní. Program bol pracovný. Riešili sa na ňom základné otázky práce MsZ, jeho orgánov - zloženie mestskej rady, menovanie kontrolóra mesta a zriadenie a zloženie komisií a príprava nasledujúceho zasadania MsZ k rozpočtu mesta.

Primátor mesta navrhol do funkcie zástupcu primátora poslanca najsilnejšej politickej strany - SNS p. Ing. Rudolfa Kalivodu, ktorého členovia MsZ zvolili.

MsZ pokračovalo konštituovaním ďalších svojich orgánov. Na návrh skupiny poslancov a primátora mesta bola do funkcie hlavného kontrolóra mesta opätovne zvolená p. Ing. Jankovíchová Božena.

Primátor mesta ďalej predložil návrh na zriadenie komisií, ktoré budú pri MsZ pracovať ako jeho poradné orgány.

Komisie boli schválené hlasovaním a zároveň Komisie boli schválení predsedovia komisií a ich členovia z radov poslancov. Komisie budú doplnené z radov občanov. Predsedovia si pripravia plán činnosti a začnú okamžite pracovať.

ZLOŽENIE KOMISIÍ :

1. Stavebno-majetková a rozvoja mesta
   predseda Ing. R. Suchý
   členovia Z. Hasonová, M. Daráš, Ing. P. Paulík, J. Miština

2. Finančná
   predseda Ing. J. Beleš
   členovia Ing. R. Kalivoda, Ing. M. Štoffa, Ing. J. Ukropec, J. Valachovič

3. Obchodno-podnikateľská
   predseda G. Beleš
   členovia Z. Hasonová, Ing. P. Mihalič, CSc.

4. Sociálna a bytová
   predseda P. Huk
   členovia RNDr. D. Nemcová, V. Gašparovič, MUDr. J. Koreň, Ing. J. Ukropec

5. Spoločenských potrieb
   predseda M. Žolnayová
   členovia Mgr. P. Slezák, Ing. Ľ. Ivica

6. Zdravia a životného prostredia
   predseda Ing. Ľ. Žiak
   členovia J. Gašparovič, L. Pšenko, Š. Veselý.

MsZ schválilo poslancov do funkcie sobášiacich pri občianskom obrade: p. Z. Hasonovú, Ing. J. Beleša /okrem primátora a prednostu MsÚ/.

Rada MsZ

Rada Ms

Do komunálnych volieb pracovala Rada MsZ. Podielala sa aktívne na riešení problémov, ktoré prinášal v meste život obyvateľov. Zameriavala svoju činnosť na prípravu a zabezpečenie akcií súvisiacich s oslavami 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave.

Mestská rada schválila zásady pre udeľovanie Vyzname- Pamätného listu a iných ocenení pri príležitosti nania 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave.

Pamätný list a iné ocenenia sú prejavom úcty a uznania občanom a občianskym združeniam, ktorí svojou prácou a talentom, životnými a morálnymi postojmi, obetavosťou v prospech mesta a jeho obyvateľov, prispeli k dobrému menu mesta Stupava. Vyjadruje všeobecné uznanie a ocenenie konkrétnych zásluh vo vzťahu k mestu a občanom a nesúvisí s finančným ocenením. Pamätný list a iné ocenenia sa udeľujú aj In memoriam.

Predpokladom udelenia pamätného listu a iných ocenení je splnenie kritérií: a/ morálna a občianska bezúhonnosť navrhovaného, b/ konkrétne zásluhy v niektorej oblasti tvorivosti.

MsR stanoví termín uzávierky pre podávanie návrhov, spôsob prerokovania a posúdenia návrhov. Návrh predložený predkladateľmi prerokuje MsR, ktorá spolu s primátorom mesta rozhoduje o udelení Pamätného listu a iných ocenení. MsR svoje stanovisko k predloženým návrhom oznámi predkladateľom písomne, v prípade zamietnutia návrhu uvedie dôvody.

Pamätné listy budú udelené na slávnostnom zhromaždení /prípadne na slávnostnom zasadnutí MsZ/ osobne. Na slávnostnej akadémii dňa 15. októbra 1994 v KD, ktorá bola vyvrcholením osláv 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave, primátor mesta Ing. A. Daráš slávnostne odovzdal vyznamenia 83 kandidátom. O ich udelení rozhodla MsR.

Stretnutie občanov s primátorom a poslancami MsZ sa uskutočnilo dňa 20. marca o 18,oo h v kinosále KD. Viac ako 150 občanov si vypočulo informácie primátora o činnosti samosprávy a mestských podnikov za uplynulé 4 roky. Primátor hovoril o štruktúre mestskej samosprávy, zložení MsZ, ako ho v zmysle zákona zvoláva a ktoré zasadalo pravidelne každé dva mesiace a podľa potreby malo aj mimoriadne zasadnutia. MsZ založilo a schválilo organizačné štruktúry mestských podnikov a to: MsPTS /50 pracovníkov/, MsPK /9 pracovníkov/, MsKS /7 pracovníkov/, MsSS /5,5 pracovníkov/, MsP /8 členov/, Klub dôchodcov. Mesto zamestnáva 95,5 pracovníkov. Na čele týchto organizácií a podnikov stoja vedúci a riaditelia, ktorých na návrh primátora schválilo MsZ. Primátor hovoril o MPTS, MsPK, MsKS, MsSS, MsP, Klube dôchodcov, o investičných akciách, športe, školstve, požiarnej ochrane, bytovom fonde, zdravotníctve. Hovoril o budúcnosti Stupavy, ktorá je svojou polohou príťažlivá pre mnohé podnikateľské akcie. Blízkosť hlavného mesta predurčuje Stupavu do oddychovej a rekreačnej zóny so službami na vysokej úrovni, a tiež je vhodným miestom na rozsiahlu bytovú výstavbu.

V diskusii občania hovorili k problémom, ktoré ich trápia. Zazneli aj slová porozumenia a pochvaly. Uznanie patrí primátorovi, prednostovi a MsZ za ich tvorivú prácu počas celého obdobia.

ČINNOSŤ MESTSKÉHO ÚRADU MsÚ

MsÚ zabezpečoval aj v roku 1994 chod mesta. Na čele MsÚ je prednosta úradu Ing. Jozef Zárecký, ktorý zodpovedá za jeho činnosť. Úrad tvoria oddelenia: finančné, ekonomické a podnikateľské, oddelenie výstavby a životného prostredia, daňové oddelenie, oddelenie evidencie obyvateľstva, sociálne oddelenie a oddelenie bezpečnosti práce, CO a PO. Na úrovni oddelenia je sekretariát primátora. MsZ na svojom zasadnutí 14. 6. 1994 prijalo Ing. Jankovíchovú B. za hlavného kontrolóra od 1. 7.1994 na dobu určitú do 30. 11. 1994. MsÚ v terajšej štruktúre zamestnáva 11,5 pracovníka /na polovičný úväzok pracuje právnička./

Aj v roku 1994 medzi podniky mesta patria: MsPTS
- Mestský podnik technických služieb /MsPTS/

riaditeľ Justin Mištína. Vznikol z bývalých Technických služieb a Združených služieb a plní funkciu verejno-prospešných prác a služieb pre mesto a občanov. Podnik sídli v bývalej prevádzke "MODRAN" na Dlhej ul. Mesto získalo objekt komplikovanou cestou, pretože bol zaradený do privatizácie a jeho vyňatím získalo mesto majetok v hodnote 9 miliónov Sk. MsPTS zabezpečuje hlavne tieto činnosti: údržbu verejného osvetlenia a miestneho rozhlasu a jeho rozširovanie, zimnú a miestnu údržbu mestských komunikácií, údržbu a prevádzku miestnych cintorínov, zberňu bielizne, údržbu parku a verejnej zelene, vyvážanie fekálií, prevádzku skládky, čistotu mesta a odvoz z kontajnerov, nákladnú dopravu pre občanov a poľnohospodárske práce podľa vyťaženia mechanizmov, údržbárske práce rôzneho druhu, podľa potreby zasahuje pri havarijných situáciách, údržbu a správu trhoviska. Činnosť tohoto podniku je dobrá.

- Mestský podnik kanalizácií /MsPK/ MsPK

riaditeľ Blažej Fabián. Je najmladším mestským podnikom. Čistička odpadových vôd je po dvojročnej skúšobnej prevádzke. Ide o typ HYDROVIT, ktorý má stupeň mechanický a biologický. Účinnosť čistiarne dosahuje až 96,3 % čistiacich účinkov.

Za rok 1994 bolo vyčistených 272.511 m^3vody, /747 m^3/deň=8,61/s/, s priemerným čistiacim efektom 94,5 %.

Podľa vykonaných rozborov odpadovej vody na prítoku do ČOV a po vyčistení v sledovaných ukazovateľoch vykazuje naša ČOV tieto parametre:

PRÍTOK:		ODTOK:
BSK5	240 - 750mg/l	2,7 - 9,9mg/l
CHSK	190 - 1940mg/l	12,2 -40 mg/l
NL	180 - 6200mg/l	6,0 - 68mg/l
RL	520 - 1070mg/l	550 - 806mg/l
NH 4	-	2,2 - 15mg/l
Ropné látky		pod 0,03mg/l

V priebehu roka 1994 boli odkanalizované rodinné domy na ul. M. Benku, Mariánska, Školská ul. V súčasnosti je odkanalizovaných v našom meste 3480 obyvateľov.

Dĺžka kanalizačnej siete bez prípojok je 5242 m. Poplatky od obyvateľstva, bytového fondu a firiem za odvádzanie a čistenie odpadových vôd, t.j. stočné činili za rok 1994 1.018 mil. Sk.

Investičné akcie /rok 1994/

- Rozšírenie biologického stupňa ČOV = 6,9 mil. Sk
- Kanalizačný zberač "A" /Devínska cesta, Záhumenská ul., Hlavná/ = 8,5 mil. Sk

- Mestské stravovacie stredisko /MsSS/ MsSS

riaditeľka Oľga Maderová. V súčasnosti sa v MsSS stravuje okolo 180 dôchodcov, z čoho sa zabezpečuje pre 75 občanov dovoz obedov do bytu, ktorý je bezplatný /na základe doporučenia lekára/. Stravníci--dôchodcovia si platia len obstarávaciu cenu obeda, režijné náklady hradí mesto. Zvýšená kapacita dovoľuje stravovať i pracovníkov mestských podnikov, zamestnancov zdravotného strediska, ktorí už platia aj režijné náklady. Denne sa varí cca 220 obedov. MsSS je rozpočtovou organizáciou mesta, hospodári podľa schváleného rozpočtu. Pani O. Maderová pracuje tiež v kumulovanej funkcii účtovníčka a skladníčka. Pracujú tu tri kuchárky a jedna pomocná sila. Uprato - vačka upratuje priestory MsSS a MsP.

- Mestská polícia /MsP/ MsP

náčelník Michal Morgenstern. MsP vo svojej činnosti sa riadi zákonom č. 564/92 Zb. o Obecnej polícii a organizačným poriadkom, ktorý schválilo MsZ. MsP má náčelníka a 7 členov. 4 policajti sa zúčastňujú projektu "MODRÁ ČIARA", zameraného na ochranu policajta počas výkonu služby. Spolupracujú: s policajným zborom SR, dobrovoľným požiarnym zborom a mestskými podnikmi. Na úrovni náčelníkov spolupracujú s OO PZ SR Zohor a okolitými mestskými a obecnými políciami. Činnosť MsP je citeľná a viditeľná aj napriek kritike občanov, ktorí boli poškodení, okradnutí a pod. MsP chráni záujmy občanov /kontrolujú zatváracie hodiny v reštauračných zariadeniach, poriadku na trhovisku, parkovania, vytvárania nepovolených skládok atď./.

- Klub dôchodcov

Klub dôchodcov

vedúca Marta Mindáková. 1. novembra oslávili členovia v klube už 8.rok svojej aktívnej činnosti. Schôdzková činnosť sa zameriava na prednášky lekárov - odborníkov. Besedovali s MUDr. Siskom - sexuológom a MUDr. Siskovou - očnou chirurgičkou. Táto sa venuje vyšetreniu očí členiek klubu a v rámci Medzinárodného roku rodiny besedovali na tému: Boj proti drogám. Klub organizoval zájazdy: Trenčín-Trenčianske Teplice /1-dňový autobusom/, Gabčíkovo-Komárno-Nové Zámky /autobusom/. Navštívili pri oslavách 100-ročnice jarmokov - jarmok v Leviciach. Zúčastnili sa VI. ročníka Plesu seniorov v Budmericiach, ktorý organizovalo Regionálne osvetové stredisko Pezinok. Spoločne navštívili kultúrne podujatia: výstavy, estrády. Spoločne si posedeli pri vianočnom stromčeku a potešili sa dárčekami. Spoločne blahoželajú jubilantom 65.-70.-75.-80.-85.-90.ročným. Pani Sedláčkovej blahoželali k 90. narodeninám. Prichádza medzi nich aj primátor Ing. A. Daráš, sociálna pracovníčka Vlasta Blažeková, geriatrická sestra Marta Leváková. Raz za dva mesiace členom meria tlak krvi a pobeseduje s nimi. V Pezinku - pri plese vystavovali svoje výšivky. 90 členov vytvára klub a 70 z toho sa aktívne zúčastňuje činnosti. Vedúca je zapálenou, dobrou organizátorkou. Náklady na činnosť klubu dôchodcov sú zahrnuté v rozpočte mesta.

- Činnosť orgánov štátnej správy

Štátna správa

Miestna štátna správa v Stupave je riadená Obvodným úradom /ObÚ/, ktorý sídli v budove bývalého Štátneho rybárstva. Štruktúra úradu sa v roku 1994 nezmenila. Zmena nastala len na oddlení sociálnych vecí, kde na základe zákona č. 193/1994 Zb. o

prídavkoch na deti vznikol úsek zaoberajúci sa problematikou rodinných prídavkov. Na základe vyššie spomínaného zákona ObÚ Stupava vypláca rodinné prídavky odkázaným občanom.

Personálne zmeny na sociálnom oddelení v roku 1994. Vedúcou referátu služieb a dávok sociálnej starostlivosti je Beata Bartošová /sem patrí aj úsek rodinných prídavkov/, vedúcou referátu starostlivosti o rodinu a deti je Eva Veselá.

Špecializovaná štátna správa - Obvodný úrad životného prostredia. Dňa 1. 8. 1994 bol z funkcie prednostu ObÚ ŽP Stupava odvolaný Ing. Dušan Paulík. Do tejto funkcie bola dňa 1. 10. 1994 menovaná Mária Kuklovská.

Riaditeľka Okresného úradu práce Bratislava-vidiek, JUDr. Eleonóra Velčíková, v.r. vo Vestníku Okresného úradu Bratislava-vidiek na str. 14 uvádza Prehľad počtu uchádzačov o sprostredkovanie zamestnania v okrese Bratislava-vidiek, podľa jednotlivých obvodov a obcí k 31. 12.1994.

Obec:	Počet uchádzačov:	% nezamestnaných :
I. Obvod Malacky	1875	12,28
II. Obvod Malacky	604	7,78
III. Obvod Pezinok	1158	6,86
IV. Obvod Senec	1444	6,02
V. Obvod Stupava	522	6,65
VI. Obvod VO Záhorie	27	9,28
Okres spolu:	5630	7,82
Obvod Stupava	522	6,65
Borinka	12	5,41
Jablonové	30	6,14
Lozorno	89	7,02
Marianka	17	3,86
Stupava	244	6,25
Zohor	130	8,53

ČINNOSŤ SPOLOČENSKÝCH ORGANIZÁCIÍ

- Miestna organizácia Matice slovenskej /MO MS/

MO MS

pracuje pod vedením RNDr. Františka Jurigu a tajomníčky PhDr. Bohdany Suchej. Kroniku píše Jana Suchá. Organizovali a aktívne sa podielali na akciách: 4. reprezentačný ples, výstava veľkonočných výšiviek a kraslíc, Maškarný ples pre deti, Vatra zvrchovanosti, výlet loďou do Gabčíkova, Mikulášska diskotéka pre deti, výstava betlehemov a vianočných výšiviek. Pri MO MS pracoval aj divadelný krúžok, ktorý pre nezáujem detí svoju činnosť ukončil. Pri otváraní výstav pripravili aj kultúrny program. Počet členov neklesá v porovnaní s minulým rokom.

Výšivkársky krúžok

Pri MO MS pracuje výšivkársky krúžok, ktorý už dlhé roky vedie p. Mária Hardenová. Členky krúžku:, Jarmila Škrovanová, Genovéva Filípková, Viera Obermárová, Jana Havlíčková, Ľubica Radovičová, Magda Žiaková, Emília Lagová, Terézia Lachkovičová, Anna Jedenásta, Amália Kovačovská, Alena Šandrejová, Eva Vlčková /+/, R. Tadamová, T. Jánošová.

V roku 1994 vo výstavnej sieni KD vystavovali svoje práce s veľkonočnými motívami a jarnými kvetmi. Druhá výstava bola na Vianoce s vianočnými motívami. Vystavovali sviatočné obrusy, doplnky k betlehemom, obrázky, ozdoby. Pod vedením p. Hardenovej sa vytvárajú krásne výšivky, ktoré zdobia byty nielen našich obyvateľov. Zaslúži si za prácu uznanie ako aj dlhoročné členky krúžku.

- Miestna organizácia Spoločenstva žien sociálnej demokracie /MO SŽSD/ — MO SŽSD

Aj tohto roku aktivizuje činnosť v oblasti kultúrno-spoločenských podujatí. Je chvályhodná organizovaná činnosť pre získanie finančných prostriedkov na liečenie detí postihnutých chorobami horných dýchacích ciest. Ich účet je: SŽSD 133131-012/0 200-VÚB Bratislava. Zo získaných finančných prostriedkov zabezpečujú akcie s deťmi. Predseda MO je Daniela Kovačičová.

- Základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov /ZO SZCH/ — ZO SZCH

Podľa dostupných informácií bol spolok chovateľov založený v r. 1921. V spomínanom roku sa zišlo niekoľko záujemcov v známom hostinci "U Gustafíka" /známa Stupavská krčma/ a tu sa vlastne rozhodlo o začiatkoch organizovaného chovateľstva nielen v Stupave, ale aj na Slovensku. V súvislosti so založením sa najčastejšie spomínajú mená: Matúšek Valent, Veselý Tomáš, Cichoň Ján, Holub Eduard, Húbr Jozef, Slezák Adalbert, Ivica Michal, Ress Alojz, Olárek František. Prvý názov bol v nemčine a až neskoršie bolo rozhodnuté o slovenskom názve: "Prvý slovenský spolok dochovávateľov malých zvierat na Slovensku."

Vojnové roky pretrhli chovateľskú činnosť, ktorá sa obnovila v päťdesiatych rokoch. Vo funkcii predsedu sa vystriedalo niekoľko chovateľov: Hasák František, Rigler Július, MUDr. Deák Jaroslav, Jančár Štefan, Lachkovič Jozef a Kubíček Pavol /od r. 1980/. Vo funkcii tajomníkov: Hasák František, Popp Richard, Friš Jozef, MUDr. Deák Jaroslav, Hrabovský Štefan a Balogh Ladislav /od r. 1973/. Počet členov

organizácie bol v rozmedzí 20-60. Boli poriadané výstavy, zájazdy na výstavy drobných zvierat celoštátneho charakteru. Výbor organizácie zabezpečil obrúčkovanie a tetovanie čistokrvných zvierat, očkovanie proti chorobám, ako aj krmivá pre zvieratá.

Zaslúžilú prácu niektorých členov ocenil aj ÚV SZCH, ktorý vyznamenal najvyššími vyznamenaniami týchto členov:

- zlatú plaketu obdržali p. Jančár Štefan v r.1974
  p. Kastler Karol v r. 1978
- striebornú plaketu obdržali p. Kastler Karol v r.1974
  p. Kubíček Jozef v r.1981
  p. Balogh Ladislav 1990

ZO SZCH v Stupave patrila vždy medzi špičkové chovateľské organizácie v okrese. Posledné roky, keď väčšina organizácií v okrese zanikla, je treba hodnotiť ako útlmové. Je zabezpečený len základný chod organizácie, v ktorej výbor v súčasnosti pracuje v zložení: Kubíček Pavol - predseda, Lachkovič Jozef podpredseda, Balogh Ladislav-tajomník, Kolembusová Eva-pokladníčka, Kolembus Ivan-hospodár, Draškovič Ján-predseda revíznej komisie.

- Základná organizácia zdravotne postihnutých, ZOZP

predseda Peter Havran, pracuje od roku 1969 /bývalý Zväz invalidov/, oslávila 25. výročie. Dnes už združuje nielen telesne postihnutých, ale aj ľudí, ktorí trpia civilizačnými chorobami. Má zaregistrovaných vyše 220 členov rôzneho veku a rôzneho stupňa postihnutia. ZO sa snaží vytvárať atmosféru vzájomnej pomoci, podpory, organizuje stretnutia pri rôznych príležitostiach. Organizujú výlety,

zájazdy, zabezpečujú pre svojich členov zdravotné pomôcky. MsZ podporilo sumou 5.000,- Sk ZO. Zakladajúcimi členmi boli: Jozef Hlavenka, Antónia Babjaková, Terézia Lachkovičová, Anna Tomčíková, Matilda Kalivodová, Paulína Belošičová, Margita Buchtová, Mária Kavická, Emília Králová, Rozália Bátorová, Viktor Polák, Mária Darášová, Rozália Hajzochová, Ján Móza, Rozália Cibulková, František Šimonič a Mária Hrabovská. ZO sa stará o svojich členov: navštevuje ich v nemocnici, tiež členovia prídu blahoželať k sviatku. ZO rozvíja pekné medziľudské vzťahy.

V Stupave tvorivo rozvíjajú svoju činnosť:

- Miestny spolok Slovenského červeného kríža, Stupava I., predseda Oľga Filípková
- Miestny spolok Slovenského červeného kríža, Stupava II, predseda Vilma Vígerová
- Verejný dobrovoľný požiarny zbor, predseda VDPZ Milan Pešl. Za rok 1994 uskutočnili 19 výjazdov k požiarom. Zúčastňovali sa ich požiarnici: Milan Pešl starší a mladší, Balog D., Matulník F., Ševčík J., Horecký M. a Lachkovič V. VDPZ sa zúčastnil cvičení v našom okrese: v Lábe /12.6./, Kuchyni /18.6./, v Pezinku /9.7./. Previedli ukážkové cvičenia pre naše mesto v zámockom parku /27.5., 12.8., 14.8./. Do svojho inventáru dostali auto CAS 32 T 815. Previedli rekonštrukciu sušiarne hadíc na požiarnej zbrojnici. Do dielne boli zakúpené stroje: zvárovací aparát, brúska a rozbrusovačka. Slúžia k opravám a údržbe požiarnej výzbroje.
- Základná organizácia /ZC/ Zväzu protifašistických bojovníkov, predseda JUDr. Vojtech Mader

- ZO Slovenského poľovníckeho zväzu, predseda Ladislav Rigler
- ZO včelárov, predseda Jozef Kubík
- ZO Slovenského rybárskeho zväzu, predseda

- Miestna organizácia /MO/ Slovenského zväzu záhradkárov /obecná/, predseda Ladislav Rác
- MO Slovenského zväzu záhradkárov /Cevaservis/, predseda Agneša Riglerová
- Združenie podnikateľov Slovenska, predseda Viliam Maroš
- Spojené trampské osady ochrancov prírody, predseda

Činnosť politických strán a občianskych hnutí

Politické strany

V Stupave rozvíjajú svoju aktívnu politickú činnosť tieto politické strany a hnutia:

- MK Kresťanskodemokratické hnutie, Ing.Pavol Mihalič, CSc.
- MO Slovenskej národnej strany, Jozef Kubovič
- MO Demokratickej strany, Pavol Kubíček
- ZOKomunistickej strany Slovenska, František Obadal
- MK Strana demokratickej ľavice, PhDr. Mária Chaloupková
- MK Hnutie za demokratické Slovensko, Jarmila Darášová
- Okresné centrum Kresťanskej sociálnej únie Slovenska

Politické strany a hnutia svoje programy činnosti zverejnili v časopise Stupavan pred voľbami. K výtržnostiam v predvolebnom období neprišlo.

Činnosť cirkví

Činnosť cirkví

V Stupave sa naďalej najviac aktivizuje rímsko-katolícka cirkev. Miestnym farárom je vdp. Felix Mikula. S veľkým citom a inteligenciou vykonáva svoje povolanie. Nezabúda na občanov, vychádza im v ústrety a nachádza veľké porozumenie u nich, či už sú to opravy Kalvárie, miestnej fary. Na opravy miestnej fary MsÚ vyčlenil 750.000 Sk. MsÚ a MsZ plnia tak pamiatkový zámer. Miestna fara slúži ako centrum kultúrnych aktivít. Obyvatelia Stupavy sa v hojnom počte zúčastňujú bohoslužieb. Udržiava sa tradícia cirkevných Vianoc /výzdoba, po polnočnej omši na veži kostola hrajú muzikanti na trúbkach pieseň: Tichá noc, svätá noc/, Veľkej noci /Vzkriesenie Pána-požehnávanie do ulíc, krojované skupiny mladých/. Krásne sú sväté prijímania žiakov 3.tried, Božie telo /v uliciach sú 4 oltáry vyzdobené/,hodové sväté omše a i pamiatka zosnulých. Nezabúda sa na zosnulých: zastavujú sa organizovane veriaci v sprievode pri pomníkoch padlých a na 3 cintorínoch. Každoročne pri slávnostiach učinkujú spevokoly, stupavské zbory a dychová Veselá muzika. 8. októbra sa konala prehliadka chrámových speváckych zborov vo farskom kostole. O 10,oo h sa začala prehliadka speváckych zborov z Pezinka, Budmeríc, Dubovej. Stupavy. O 17,oo h bol koncert chlapčenského spevéckeho zboru z Bratislavy a o 18,30 h bola svätá omša s Taizé-stretnutí mládeže-venovaným Medzinárodnému roku rodiny. 9. októbra o 10,30 h bola slávnostná svätá omša pri príležitosti ukončenia osláv 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave. Vdp. Farár na úvod svätej omše povedal, že prví obyvatelia-naši predkovia-Stupavy, boli kresťania.

Aby i dnešní obyvatelia tie krásne idey náboženstva rozvíjali. Pri svätej omši hrala dychová hudba Veselá muzika v krojoch. Obetné dary niesli: primátor mesta Ing. A. Daráš a viceprimátor Ing. Š. Turek. Pri tejto omši Vdp. farár F. Mikula posvätil insigniu pre primátora Stupavy. Posvätenú ju z jeho rúk prevzal primátor. Pri jej preberaní sa veľmi dôstojne od oltára prihovoril občanom. Medziiným pán primátor povedal, že na insignii sú historické motívy Stupavy, Mástu, že reťaz sa skladá z ohniviek, na ktorých majú miesto: Horný, Dolný koniec, Kolónia, Za Kalváriou - teda všetky ulice - všetci občania. Vyslovil prianie, nech spoločným úsilím budú obyvatelia v budúcnosti vytvárať dielo, ktoré bude Pán Boh požehnávať. S požehnaním pre seba i svoje rodiny, mesto Stupava, odchádzali dojatí obyvatelia k sviatočnému obedu.

25. septembra sa uskutočnila celomestská púť občanov Stupavy do Mariazellu. 14 autobusov viezlo pútnikov zo Stupavy, Borinky, Lozorna. Ako vždy: krojovaná mládež a deti niesli sochu Panny Márie, koruhly. Tento raz k P. Márii niesli svoje zástavy aj členovia stupavského VDPZ. Boli v uniformách. O 16,oo h sa pútnici lúčili s Pannou Máriou. Pred rozlúčkou vdp. farár F. Mikula posvätil 2 stuhy - - bielu - ~~mariánsku~~ a priviazal ich k zástavám požiarnikom, aby nás Matka Božia chránila pred požiarom.

Potom našim pútnikom udelil novokňazské požehnanie novokňaz Andrej Šottník, ktorý bol v Stupave na praxi ako diakon na fare. Dňa 1. októbra mal primicie v rodisku Zavar pri Trnave. Zo Stupavy išli veriaci na 3 autobusoch a krojovaná mládež dala Andrejovi kyticu bielych ruží.

Chrámové zbory

Stupavský chrámový zbor bol založený pred 20. rokmi. Mal 7-8 členov, prevážne starších ľudí. Prvé omladenie zboru urobil pán organista Peter Vavro. Spievali žalmy na sv. omši. V roku 1979-80 prišiel do Stupavy organista F. Šatura. Pôsobil tu do roku 1987. Zbor mladších členov sa ustálil. Spievali aj mládežnícke-viachlasné piesne. V roku 1986 sa stala dirigentkou Marta Turanská. Pod jej vedením zbor dosiahol vysokú kvalitu. Repertoár sa rozšíril na žalmy, liturgický spev, gitarové piesne a chrámové skladby. V roku 1992 prevzal funkciu dirigenta Vladimír Pollák. Z pôvodného zboru už nikto nespieval. V rokoch 1993-94 viedla zbor Lucia Kollárociová. Úspešne vystúpil zbor v roku 1990 pri návšteve svätého otca Jána Pavla II. vo Vajnoroch, na vysokoškolskej sv. omši v jezuitskom kostole v Bratislave, na pútiach v Marianke, Šaštíne a Mariazellu. Zúčastnil sa 2 ročníkov prehliadky spevóckych zborov, ktoré organizovalo MsKS v Stupave /1993 a 1994/.

Detský chrámový zbor bol založený v roku 1986 a venovala sa mu Marta Turanská. Účinkuje pri detských sv. omšiach. Je ho radosť počúvať každú sobotu.

Na čele farskej rady v Stupave pôsobí Viktor Lachkovič, ul.Vinohradská 6.

Stupava-Háje

Podujatia celoslovenského významu

Medzi podujatia celoslovenského významu patrí položenie základného kameňa stavby Stupava Háje. Dňa 7. 10. 1994 na MsÚ v Stupave privítal hostí primátor a Ing. Ivan Maroš vysvetlil zámer stavby nad maketou Mestečka tretieho tisícročia TTP Stupava Háje prítomným hosťom:

3. PRIEMYSEL A SLUŽBY.

Priemysel a služby

- CEVASERVIS akciová spoločnosť sídli v Stupave, Cementárska 1. Podniká v bývalých priestoroch Stupavskej cementárne, ktorá ukončila činnosť 31. 3. 1982. Cevaservis Stupava vznikol 1. 1. 1978. Dňa 1. 5. 1992 vznikla akciová spoločnosť Cevaservis a.s. Predmet činnosti: výroba náhradných dielov, strojárenských výrobkov, výrobných strojov a zariadení.
- strojárenská výroba investičných celkov, dopravných zariadení a vzduchotechnického potrubia,
- záručný a pozáručný servis zariadení na výrobu tlakového vzduchu,
- stredné a generálne opravy zariadení na výrobu tlakového vzduchu, montáž a ich uvádzanie do prevádzky,
- činnosť konsignačného skladu,
- obchodná činnosť vo väzbe na výrobnú činnosť,
- výroba pary,
- výroba plastových okien a dverí a ich montáž,
- iná špecializovaná veľkoobchodná činnosť,
- iná špecializovaná maloobchodná činnosť.

Súčasná dozorná rada: Ing. Dušan Piaček, Ing. Ľuboš Ivica, Ladislav Pšenko.

Súčasné predstavenstvo: Ing. Roman Minarovič, generálny riaditeľ, Ing. Peter Bauer, výrobný riaditeľ, Ing. Michal Štoffa, obchodný riaditeľ.

- STUPAVSKÁ KONZERVÁREŇ, štátny podnik, riaditeľ Marian Lago. Podniká v priestoroch bývalej Stupavskej konzervárne, ktorej majiteľom bol pán Apoštol. V roku 1953 bol znárodnená a bola výrobňou. Roku 1965 vznikol závod Západoslovenské konzervárne a liehovary Malacky. Po vzniku krajského podniku SLOVLIKU Trenčín, bola Stupava závodom a od 1. 4. 1991 je samostatný štátny podnik Stupavská konzerváreň. Stupavská konzerváreň

  Zamestnáva 120 kmeňových zamestnancov a 40 sezónnych. Výroba: spracovanie ovocia a zeleniny konzervovaním. V roku 1994 podnik vykazoval plusový hospodársky výsledok. Od roku 1991 zriadil podnikovú predajňu. Vychádza v ústrety občanom, títo si mohli nakúpiť cukor za nižšie ceny. Vlastní 1/3 podnikového rekreačného zariadenia Krpáčová, kde majú zamestnanci možnosť sa rekreovať za minimálny poplatok 600 Sk za týždeň.

- MsKs v Stupave vydalo nákladom 3000 kusov Katalóg obchodu a služieb Stupava a okolie /zdarma/. Občania tento katalóg využívajú. Predstavuje obchody a služby vo všetkých odvetviach. Katalóg je priložený k dokumentácii kroniky. Katalóg obchodu a služieb

Z programu investičnej činnosti za rok 1994, ktorý predkladalo oddelenie výstavby MsZ sa previedli práce: Investičná činnosť.

- Reštaurovanie sochy sv.Jána Nepomuckého, dodávateľ IMSTAV Bratislava,
- Oprava komunikácie Školská, dodávateľ Fi Beleš, Stupava.
- Oprava komunikácie Kalinčiaková, dodávateľ RESTAV Bratislava.
- Úprava ciest Mást, dodávateľ RESTAV Bratislava.

- Úprava nám. Svätej Trojice, dodávateľ podľa výberového konania.
- Krátke vodovodné spoje Malacká, Lesná, Cintorínska, dodávateľ VOKA Senica.
- Prepojenie kanalizácie M. Benku-Mariánska, dodávateľ MsK Stupava.

Výstava priemyselného charakteru sa konala v rámci zámockých slávností v Zámockom parku v Stupave, dňa 18. septembra. Organizovali ju MsKS a podniky v Stupave. Výstava

- Medzi dobré služby obyvateľom patria služby STAV mix stavebniny na ul. Železničná. Vo svojich prevádzkach v pondelok-piatok /7-16 hod./ v sobotu /7-12 hod./ ponúkajú: predaj tepelných izolácií, hydroizolačných materiálov, strešných krytín, murovacích materiálov, certisových dosiek, obkladov, dlažieb a zdravotnej keramiky; predaj stavebného reziva a ďalších stavebných materiálov. Stavebniny

- V meste vznikla dobrá sieť obchodov, prevádzkových služieb, ale ceny často kolísajú a najviac smerom nahor.

- Nezamestnanosť v Stupave k 31. 12. 1994: bolo 244 uchádzačov, t.j. 6,25 %.

4. POĽNOHOSPODÁRSTVO, VODNÉ A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Poľnohospodárstvo

- Plnenie hospodárskych úloh poľnohospodárskych podnikov sa od roku 1993 nezmenilo.
- Starostlivosť o vodné zdroje je v meste dobrá. Pokračuje sa vo vodovodných spojoch. Prevádza sa dostavba biologického stupňa ČOV a bude pokračovať v roku 1995, dodávateľ Ekomont Trenčín.
- Bol vybudovaný kanalizačný zberač "A" /Devínska cesta, Záhumenská ul., Hlavná po Školskú ul./ Dodávateľ Vodomont Šaľa.

- Sanáciu skládky odpadov prevádza firma ROGI Bratislava.
- Veternú elektráreň môžeme vidieť v Stupave, MOTEL KUBA pri diaľnici odpočívadlo D 2. Je jednou zo 4 veterných elektrární na Slovensku.

Starostlivosť o zeleň.

Starostlivosť o zeleň

Na úseku budovania a údržby zelene sa urobilo veľa užitočnej práce: v Parku pri kaštieli a aj vo veľkom parku sa odstránili choré a odumreté stromy. Vyrúbal sa krovinatý porast plevelných druhov. Vyrúbali sa topole v priestoroch hádzanárskeho ihriska /znečisťovali ovzdušie/. Urobila sa výsadba trávy a začali sa vysádzať parkové dreviny: pri Mástskom kostole, Dome smútku, na zelených priestranstvách v okolí stupavských činžiakov. Pekne je upravený priestor ulice Hlavnej /vydlaždené chodníky, príjemné a vkusné osvetlenie, do keramických váz boli zasadené okrasné kríky a stromy. Tieto sa však musia dosadiť, lebo boli zničené. Funkcionári mesta plnia tak predsavzatie, uchovať stromy a zeleň nielen pre súčasníkov, ale aj pre budúce generácie.

5. DOPRAVA A SPOJE

Doprava a spoje

V oblasti spojov pokračuje sa s výstavbou budovy pošty a telekomunikácií. V tomto roku sa zriadilo 1000 nových telefónnych staníc. Dokončila sa kabelizácia. Dňom 27. 12. 1993 sa upravil miestny hovor /Stupava-Marianka-Borinka/ na 6 minutovú jednotku. Za každých 6 minút hovoru nabieha 1 hovorová jednotka /1,50 Sk/. Hovory s Bratislavou a ďalšími mestami sa uskutočňujú v silnej prevádzke /od 7-19.hod/ a slabej /od 19.-7.hod./. V slabej prevádzke sú hovory o polovicu lacnejšie.

V meste sa väčne dopravné nehody neudiali. Pred školou, na Hlavnej ul. v čase pred vyučovaním členovia MsP riadia dopravu. Počet majiteľov automobilov, motocyklov narastá každým dňom. Premávka po Hlavnej a Hviezdoslavovej ul. je veľmi zhustená.

6. ZDRAVOTNÍCTVO, SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ, ŽIVOT OBYVATEĽSTVA

Zdravotníctvo

Činnosť lekárov v Stupave sa nezmenila v porovnaní s rokom 1993. Len v III. obvode pracuje MUDr.Mária Nitsková. Lekári sa pripravujú do privatizácie. Lekáreň už privatizoval Magister Vladimír Foltínek. Starostlivosť o dôchodcov a občanov v pokročilom ve- Domov
ku okrem spomínanej činnosti v Klube dôchodcov pre- dôchod
vádza aj Domov dôchodcov v Stupave, riaditeľka Ing. V. Nagyová.

Domov dôchodcov má kapacitu 300 lôžok. V roku 1994 bolo v domove ubytovaných v priemere 256 obyvateľov. Z celkového počtu obyvateľov je 192 dlhodobo zdravotne postihnutých a len 62 je mobilných, relatívne zdravých. 162 obyvateľov má viac ako 70 rokov. Najstaršia obyvateľka, p. Klementína Obselková, sa dožila v septembri 100 rokov. Pri tejto príležitosti jej na slávnostnej oslave, usporiadanej v domove, zablahoželal a odovzdal dar aj primátor Stupavy, Ing. Daráš.

Obyvatelia DD majú k dispozícii dennú tlač a časopisy, ústavnú knižnicu a možnosť sledovania televíznych programov v spoločenských miestnostiach. Ku Dňu matiek a pred Vianocami ich navštívili hudobné skupiny s predstavením pre obyvateľov DD. Mobilní obyvatelia sa na Vianoce zabavili na bále s hudbou a tancom, usporiadanom v jedálni ústavu. V priebehu roka prišli dôchodcom spríjemniť chvíľky oddychu aj deti zo Stupavy,

a to zo ZUŠ a MŠ s viacerými vystúpeniami. Zaspievať im prišli aj súbory z Kuchyne a z Lozorna. Vianočné sviatky strávili obyvatelia DD tradične, pri stromčeku v jedálni. Ťažko mobilní mali stromčeky na svojich oddeleniach. K Mikulášovi a pod Stromček dostali balíčky s ovocím a cukrovinkami.

I keď všetci obyvatelia DD sa nástupom do ústavu stávajú obyvateľmi Stupavy, dobre im padne, keď si na nich spomenú z ich posledného bydliska. Mestský úrad v Stupave zabezpečil pre svojich 28 obyvateľov vianočné balíčky a vystúpenie detí. Taktiež viaceré mestské a obecné úrady si spomenuli na svojich bývalých obyvateľov a počas vianočných sviatkov prišli ich navštíviť a priniesli im balíček.

ROK 1994 bol vyhlásený za Rok rodiny. Členovia MsZ pri tejto príležitosti schválili príspevok z mestského rozpočtu na organizovanie školy v prírode v sume 23.000 Sk, čím MsZ sledovalo pomôcť rodinám s deťmi.

Pokles a rast obyvateľstva.

Rast obyvateľstva

K 31. 12. 1993 mala Stupava 8225 obyvateľov . V roku 1994 sa narodilo 67 detí. Prihlásilo sa 181 obyvateľov, odhlásilo sa a zomrelo spolu 279 obyvateľov. Mesto Stupava vykazuje v roku 1994 pokles obyvateľstva oproti minulému roku o 31 osôb. Stav obyvateľstva k 31. 12. 1994 v Stupave je 8194 osôb.

Bytová situácia
sa pomaly zlepšuje. Boli dokončené nové byty. Obv. ÚŽP skolaudoval 6 rodinných domov a 0 bytových domov.
Bežný život prináša narodenie detí, svadby, rozvody a i smrť obyvateľov. Využívajú sa obrady v rím.kat. kostole Stupava a Mást. Tiež na MsÚ Stupava.

7. KULTÚRNO - SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

Kultúrno-spoločenský život

Kultúrny a spoločenský život v Stupave významne ovplyvňuje Mestské kultúrne stredisko /MsKS/. Je príspevkovou organizáciou. Riaditeľ Pavel Slezák spravuje kultúrny dom, mestskú knižnicu a amfiteáter: Činnosť MsKS je rozsiahla, od prevádzky kina až po celomestské slávnosti.

Výstavy

- Tento rok charakterizuje séria výstav - rodákov a umelcov žijúcich v Stupave.
- 21. januára v KD bola vernisáž výstavy Stupava--udalosti "93",
- 4. marca v KD vernisáž Obrazy a bábkové divadlo Oľgy Zálesňákovej,
- 20. marca v KD Prvá mestská výstava vín - ZO Slovenského zväzu záhradkárov, v spolupráci s MsÚ a MsKS
- 16. apríla v KD vernisáž Komorná maľba akademického maliara Milana Kubíčka, rodáka zo Stupavy a Sklo Jozefa Vachálka,
- 6. mája v KD Kútne plachty - Záhorské múzem v Skalici a MsKS v Stupave,
- 26. mája v KD vernisáž Moje lásky - Petra Orvana,
- 21. júna v KD Absolventská výstava žiakov ZUŠ,
- 11. septembra v KD vernisáž výstavy "Výber z tvorby" akad.maliara Eduarda Kalického, rodáka zo Stupavy.
- 11. októbra v KD výstava "Stupava v dokumentoch",
- 7. novembra v KS vernisáž putovno,propagačnej predajnej výstavy UNICEF,
- 18. novembra v KD výstava Obraz, nie ako umelecká hodnota, ale ako doplnok - Michala Babčana.

Výstavy boli hodnotné, otváral ich primátor Ing. A. Daráš a riaditeľ MsKS P. Slezák, boli hodne navštevované občanmi. Historicky najhodnotnejšia bola Stupava v dokumentoch. O nej napísal PhDr. Ivan Mrva z Historického ústavu SAV Bratislava. Príspevok uvádzam v ka-

pitolách z histórie /iné záznamy/. Bohatý program Hody MsKS pripravilo na "Stupavské hody 1994": 13.,14. a 15. augusta . 8. augusta v KD bola vernisáž výstavy fotografií Laca Struhára. Autor pripravil pohľadnicěnášho mesta vo veľmi vkusnom farebnom prevedení: Stupavský kaštieľ, Zámocký park, Farský kostol, sv. Štefana Uhorského kráľa-interiér, Múzeum Ferdiša Kostku, Budovu bývalej pošty, Pomník padlým v 1. svetovej vojne, Nádvorie Múzea F. Kostku, Súsošie sv.Trojice, Stĺp hanby, Kalváriu, Kostol sv. Štefana uhorského kráľa, Kostol sv. Rócha v Máste-interiér. K tomuto súboru pohľadníc mesta Stupavy zhotovil Ivan Paleček pohľadnicu Betlehém farského kostola v Stupave. Pohľadnice možno v Stupave zakúpiť v MsKS, obchodoch a novinových stánkoch. MsKS zorganizovalo 9 divadelných predstavení, 14 koncertov, stretnutie so spisovateľom, poslancom NR SR MUDr. Ivanom Hudecom.

Vyvrcholením osláv 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave bola slávnostná akadémia, ktorá sa konala dňa 15. októbra 1994 v kultúrnom dome. Na základe návrhov na vyznamenanie občanov pamätným listom a plaketou od spoločenských organizácií, občianskych združení a inštitúcií, mestská rada rozhodla o udelení vyznamenania osemdesiatimtrom kandidátom. Vyznamenania boli slávnostne odovzdané primátorom mesta Ing. Antonom Darášom.

Rozhodnutím mestskej rady a primátora mesta boli na základe stanovených kritérií a návrhov udelené pamätné listy /autor akad.maliar Eduard Kalický/ a plakety /autor akademický sochár Jozef Baginka/nasledovným občanom a organizáciám:

- Rudolfovi APOŠTOLOVI za celoživotné osobné postoje, za prácu v prospech mesta a jeho občanov v oblasti rozvoja vinohradníctva a záhradkárstva,
- Ladislavovi BALOGHOVI za výrazný podiel pri rozvoji organizácie drobnochovateľov, za popularizáciu tejto činnosti a osobné úspechy, ktoré v tejto oblasti dosiahol,
- Antonovi BELEŠOVI za celoživotnú vernosť remeslu, za poctivú prácu, za kováčske majstrovstvo, za odovzdávanie skúseností mladším generáciám,
- Ing. Jánovi BELEŠOVI za dlhoročnú aktívnu činnosť pri rozvoji telovýchovy a športu,
- Jozefovi BENCOVI In Memoriam za celoživotnú pedagogickú prácu, za kultúrne a spoločenské aktivity pri rozvoji miestnej kultúry,
- Vavrincovi BINDERCVI In Memoriam za osobný postoj, za vernosť a záchranu rodinného remesla,
- Matilde BOCÁNOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť, za rozvoj a budovanie predškolských zariadení,
- Zlatici BRBÚCHOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť, za rozvoj a budovanie predškolských zariadení,
- Emílii DARÁŠOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť, za kultúrne aktivity s deťmi v prospech zachovania miestnych tradícií,
- akademickému sochárovi Františkovi DRAŠKOVIČOVI In Memoriam za celoživotné umelecké dielo, za propagáciu a reprezentáciu mesta,
- magistrovi Petrovi DRLIČKOVI za významný podiel pri rozvoji umeleckej školy vo funkcii riaditeľa, za jej odborný a umelecký rast,
- Vojtechovi ERDÉLYIMU In Memoriam za celoživotnú pedagogickú činnosť, za výskum a spracovanie histórie mesta a za zásluhy o vydanie prvej publikácie o histórii Stupavy,

- Otílii ERDÉLYIOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť, za rozvoj kultúrnych a spoločenských aktivít s deťmi a mládežou,
- Tomášovi FIŠEROVI za dlhoročnú obetavú službu v dobrovoľnom požiarnom zbore, za záchranu majetku občanov a ich životov,
- RNDr. Vladimírovi FOLTÝNKOVI za dlhoročnú službu občanom, za osobný postoj v časoch totality,
- FUTBALOVÉMU KLUBU za dlhoročnú hráčsku činnosť, za dosiahnuté výsledky a reprezentáciu stupavského športu, za výchovu a rozvoj telesnej kultúry detí a mládeže,
- Štefanovi GAŠPAROVIČOVI za celoživotný osobný postoj, za prácu v prospech obce,
- HÁDZANÁRSKEMU KLUBU za dlhoročnú hráčsku činnosť, za výrazné športové úspechy, za reprezentáciu mesta v najvyššej súťaži, za výchovu a rozvoj telesnej kultúry detí a mládeže a za mimoriadne výsledky mládežníckych hráčskych kolektívov,
- Rozálii HAJZOCHOVEJ za celoživotnú obetavú prácu v predškolských zariadeniach,
- Magdaléne HOLÚBEKOVEJ za celoživotnú pedagogickú prácu, za rozvoj kultúrnych aktivít detí predškolského veku,
- doktorovi Jánovi HORECKÉMU za celoživotnú vedeckú a literárnu prácu,
- Štefanovi HORECKÉMU za celoživotnú prácu v prospech mesta a za výrazný podiel pri budovaní múzea Ferdiša Kostku,
- Jozefovi IVICOVI za dlhodobú hráčsku a funkcionársku činnosť v telovýchovnej jednote Tatran Stupava,
- Ing. Ľubošovi IVICOVI za dlhodobú úspešnú hráčsku činnosť a vzornú reprezentáciu hádzanej v Stupave a za vernosť stupavskému hádzanárskemu klubu,

- Rudolfovi JAKABOVIČOVI za zakladateľskú činnosť organizácie záhradkárov, za dlhoročné pôsobenie vo funkcii predsedu organizácie a za činnosť okresného odborného inštruktora,
- Miroslavovi JANČÁROVI za dlhoročnú športovú a trénerskú činnosť, za mimoriadne cenné výsledky hádzanárskeho družstva,
- Drahomíre KAZARKOVEJ za výchovu detí v duchu vlastenectva a národného povedomia, za rozvoj aktivít zameraných na miestne a regionálne dejiny,
- Arnoštovi KOSTKOVI za pokračovanie a záchranu rodovej figurálnej keramikárskej tradície,
- Magde KOSTKOVEJ za pokračovanie a záchranu rodovej figurálnej keramickej tradície, za dlhoročnú starostlivosť o múzeum F. Kostku,
- Františkovi KRÁLOVI za výrazný podiel pri rozvoji kultúrneho a spoločenského života,
- akademickému maliarovi Milanovi KUBÍČKOVI za mimoriadne zásluhy pri záchrane kultúrneho a technického dedičstva v lokalite Medené Hámre, za výtvarné dielo,
- Pavlovi KUBÍČKOVI za významný podiel pri rozvoji drobnochovateľstva a za výsledky dosiahnuté v tomto obore,
- Ladislavovi KUDIJOVSKÉMU za celoživotnú prácu pri rozvoji kultúrneho a spoločenského života, za výrazný podiel pri rozvoji miestnej kultúry,
- Viktorovi LACHKOVIČOVI za aktívnu a mestu prospešnú činnosť,
- Jánovi LAJCHOVI za nezištnú pomoc spoluobčanom, za prácu v prospech mesta,
- MUDr. Jozefovi LUKÁČOVI za výrazný podiel pri rozvoji kultúrneho a spoločenského života, za zásluhy pri formovaní a rozvoji ochotníckeho divadelníctva, za hodnotný vklad do miestnej kultúry,
- Miroslavovi LUKÁČOVI za výrazný podiel pri rozvoji kultúrneho a spoločenského života, za zásluhy pri formovaní a rozvoji ochotníckeho divadelníctva, za hodnotný vklad do miestnej kultúry,

- Františkovi MALCOVI za dlhoročnú hráčsku, trenérsku a funkcionársku činnosť vo futbale,
- Viliamovi MAROŠOVI za významný podiel na vzniku, vybudovaní tenisového areálu, za podiel pri oživení športovej a telovýchovnej činnosti a dobudovanie areálu telovýchovnej jednoty,
- Františkovi MERCLOVI za významný podiel pri rozvoji kultúrneho, spoločenského a športového života v Stupave,
- vdp. Felixovi MIKULOVI za výrazný podiel pri duchovnej obnove, za výchovu detí a mládeže, za podiel pri záchrane kultúrneho dedičstva,
- MLÁDEŽNIVKÉMU SPEVÁCKEMU ZBORU PRI FARSKOM KOSTOLE za významný podiel pri rozvoji miestnej kultúry, za reprezentáciu mesta,
- Rudolfovi MORICOVI In Memoriam za celoživotné literárne dielo pre deti a mládež, za aktívnu účasť pri budovaní miestnej knižnice,
- Miestnej skupine SLOVENSKÉHO ČERVENÉHO KRÍŽA I za plnenie vysoko humánneho poslania organizácie a za humánne skutky dobrovoľných darcov krvi,
- Miestnej skupine SLOVENSKÉHO ČERVENÉHO KRÍŽA II za plnenie vysoko humánneho poslania organizácie a za humánne skutky dobrovoľných darcov krvi,
- Milanovi PECHLOVI za dlhoročnú obetavú službu v požiarnickom zbore, za záchranu ľudských životov a majetku občanov, za dlhoročné plnenie povinností predsedu organizácie a za oživenie jej činnosti,
- Štefanovi POLLÁKOVI, za podiel pri rozvoji miestnej kultúry v oblasti dychovej hudby,
- vdp. Emilovi PRIDYLOVI In Memoriam za osobné postoje včase totality, za duchovnú silu, s ktorou šíril vieru a nádej, za napĺňanie poslania kňazstva, ktoré pozitívne ovplyvnilo vtedajšie generácie Stupavčanov,

- Miroslavovi PUŠKÁČOVI za dlhodobú hráčsku činnosť a významný podiel na rozvoji a úspechoch hádzanej,
- Ladislavovi PŠENKOVI za významný podiel pri rozvoji športu a telovýchovy, za mimoriadne úspešnú trénerskú činnosť v hádzanej,
- Milanovi RUŽIČKOVI za športové výsledky dosiahnuté v turistike - titúl majstra športu a za dlhoročné funkcionárske pôsobenie v stupavskej turistike,
- Matejovi SABOLOVI za významný podiel pri zakladaní miestnej organizácie slovenského zväzu záhradkárov, za nezištnú pomoc pri rozvoji vinohradníctva a záhradkárstva,
- Ferdinandovi SCHWARZOVI za celoživotnú vernosť remeslu, za majstrovské stolárske práce , ktoré sú súčasťou interieru cirkevných a verejných budov,
- Anne SLOBODOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť,
- SLOVENSKÉMU ZVÄZU INVALIDOV za plnenie vysoko humánneho poslania organizácie, za pomoc postihnutým spoluobčanom,
- Milanovi SPÁLOVI za výtvarné dielo, pre ktoré sa inšpiruje rodným mestom, za významný podiel na rozvoji ochotníckeho divadla a miestnej kultúry,
- detskému súboru STUPAVSKÁNKA za podiel na výchove detí a mládeže k úcte a poznávaniu ľudových tradícií, za rozvíjanie talentu detí a mládeže,
- Ing. Františkovi SUCHOVSKÉMU za dlhodobú hráčsku a funkcionársku činnosť v hádzanej a vo výbore telovýchovnej jednoty,
- Kolomanovi SUCHÉMU In Memoriam za prácu v prospech obce, za rozvoj podnikania v obci,
- Tomášovi ŠEFČÍKOVI za účasť v protifašistickom odboji, za osobné postoje a hrdinstvo pri oslobodzovaní našej vlasti,
- Magdaléne ŠINKOVIČOVEJ za rozvoj kultúrnej činnosti a za podiel pri budovaní umeleckej školy,

- Júlii ŠMÁDLOVEJ za dlhoročnú pedagogickú činnosť, za rozvoj predškolských zariadení,
- Ladislavovi ŠMELÍNOVI In Memoriam za významný podiel pri vzniku a rozvoji matičnej organizácie, za kultúrne a spoločenské aktivity,
- Michalovi ŠTOFFOVI za osobný postoj v časoch totality, za výchovu mladej generácie k morálnym hodnotám a vlastenectvu,
- Anne ŠTOFFOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť,
- Rudolfovi TARABOVI za vernosť remeslu a za celoživotnú službu občanom,
- TENISOVÉMU ODDIELU za dosiahnuté výsledky, za výbornú organizáciu medzinárodnej súťaže Satelit, za reprezentáciu mesta,
- PhDr. Vladimírovi TURČÁNOVI za obetavú výskumnú a vedeckú prácu na archeologických vykopávkach rímskej stanice v Stupave,
- TURISTICKÉMU KLUBU za dlhoročnú športovú činnosť, za výchovu mládeže k turistike, ochrane prírody, k poznávaniu Slovenska,
- vdp. Jozefovi VARGOVI In Memoriam za dlhoročné kňazské pôsobenie v Stupave, za posilňovanie ducha nádeje a viery v časoch totality,
- dychovej hudbe VESELÁ MUZIKA za významný podiel na rozvoji miestnej kultúry, za rozvoj tradície dychovej hudby v Stupave,
- Rudolfovi VRBOVI za aktívnu činnosť v organizácii poľovníkov,
- ZÁKLADNEJ ORGANIZÁCII DOBROVOĽNÉHO POŽIARNEHO ZBORU za vyše storočnú službu občanom mesta, za záchranu ľudských životov a majetku občanov,
- ZÁKLADNEJ UMELECKEJ ŠKOLE za tridsaťpäťročnú aktívnu výchovnovzdelávaciu činnosť, za rozvíjanie talentu detí a mládeže, za mimoriadne cenné výsledky v medzinárodných súťažiach, za vysokú odbornú a umeleckú úroveň pedagogického zboru a za aktívny podiel pri rozvoji miestnej kultúry,

- Márii SLEZÁKOVEJ za celoživotnú pedagogickú činnosť a rozvoj predškolských zariadení,
- Pavlovi SLEZÁKOVI za aktívny podiel pri rozvoji kultúrneho a spoločenského života a pri organizovaní podujatí k 725. výročiu písomnej písomnej správy,
- Viktorovi SLEZÁKOVI za celoživotnú službu v dobrovoľnom požiarnickom zbore, za aktívnu účasť na záchrane životov a majetku občanov mesta a za dlho - ročnú funkcionársku činnosť v organizácii,
- Františkovi MADEROVI za dlhoročné pôsobenie v dychovej hudbe, za aktívnu účasť pri rozvoji kultúrneho a spoločenského života,
- Štefanovi VESELÉMU za významný podiel za rozvoji miestnej kultúry, za dosiahnutú umeleckú úroveň dychovej hudby Veselá muzika, za vybudovanie mestskej dychovej hudby,
- Františkovi KUBOVIČOVI za dlhoročné účinkovanie v dychovej hudbe a za zásluhy na jej rozvoji,
- Františkovi MEZEYOVI za dlhoročné účinkovanie v dychovej hudbe a za zásluhy na jej rozvoji,
- Jánovi a Terézii LACHKOVIČOVCOM za statočnú prácu a výchovu ôsmych detí, za pozitívny prístup k životu,
- Karolovi ŠTEFLOVIČOVI za mimoriadne výkony v rekreačnom športe, za pozitívne pôsobenie privádzajúce k aktívnemu športovaniu.

V kultúrnom programe vystúpili pedagógovia a umelci Základnej umeleckej školy v Stupave.

Mesto Stupava sa stará o svoje pamätníky. Sv.Ján Svedectvom toho je kópia svätého Jána Nepomuckého. Skulptúra svätého Jána Nepomuckého je nesmierne pôsobivým, nadmiera nositeľom výrazných výtvarných a kultúrno-spoločenských hodnôt. Preto zostáva predme-

tom pamiatkovej ochrany a vychádzajúc z výsledkov výberového konania na MsÚ Stupava, kde sa schválil návrh, že sa okrem zreštaurovania skulptúry svätca vytvorí aj jej kópia v novom kameni a originál aj s podstavcom sa umiestni do chráneného interiéru /podlubie kaplnky Kalvárie v Stupave./
Návrh na reštaurovanie a prevedenie prác urobil IMSTAV, súkromný podnik, Medená 21 Bratislava. Reštaurátorom originálu prevádza Akad.maliar Ján Pakan. Kópiu zhotovil Akad. sochár Valerian Trabalka. Kópia bola vyhotovená v novom kameni a plní predovšetkým kultovú funkciu. Plní aj funkciu výtvarného urbanisticko-architektonického prvku v blízkosti kaštiela, v parku ktorého sa pôvodne pri potoku v 18. storočí nachádzala a v blízkosti ktorého boli známe dve miesta sekundárneho umiestnenia v 19. a 20. storočí. Investorom je MsÚ Stupava.

Zvyky a obyčaje sa v rese doposiaľ dodržujú. O ich tvorivý rozvoj sa stará MsKS a vdp. farár F. Mikula a mnohí občania /Výstava kraslíc a výšiviek počas veľkonočných sviatkov/.

Zo súborov veľmi peknými výsledkov dosiahol súbor dychovej hudby - Veselá muzika. Veselá muzika

V Stupave má dychová hudba svoju dlhoročnú tradíciu. Jej počiatky siahajú do obdobia pred I. svetovou vojnou. Prvé kapela bola založená v roku 1923. Bola to veľká dychová hudba remeselníkov, ktorá mala 30 členov. Táto kapela sa neskôr rozdelila na menšie súbory, ktoré hrali pre radosť u nás, ale aj v okolitých obciach.

Po II. svetovej vojne sa tradície obnovujú. Vznikla mládežnícka dychová hudba pri hasičskom zbore Stupava. Jej prvým učiteľom bol pán Hertenovič z Devínskej Novej Vsi. Zo Stupavčanov sa do nej zapísali

aj p. Rybár a p. Balaďa. Bohaté muzikantské tradície rozvíjali ďalší muzikanti. Pôsobili pri vtedajšom Závodnom klube CEMENTÁR. Novú mládežnícku kapelu viedol Štefan Pollák.

V tomto období zaznamenávali dychové hudby na Slovensku obrovský rozmach, vďaka slávnej "Moravanke", ktorá dala inšpiráciu a chuť hrať kvalitnejšie nejednej amatérskej a profesionálnej dychovke. Aj v Stupave bolo treba urobiť reorganizáciu súborov. Pri Závodnom klube Cementár p. Štefan Veselý stál na čele nového súboru. Súbor pod jeho vedením rýchlo rástol. Svojimi skúsenosťami prispel Benjamín Ligas, sólista ústrednej hudby Ministerstva vnútra SR. Kapelník p. Veselý upravil a aj zložil krásne ľudové piesne Veselej muziky. Súbor absolvoval úspešne turné po Slovensku so známym ľudovým rozprávačom Anderom z Košíc. Vyvrcholením bol estrádny program v Žilinskom divadle. Aj tu sa kapela úspešne uviedla.

MsKS v Stupave pomocou Regionálneho kultúrneho strediska v Pezinku sa podujalo založiť tradíciu festivalu dychovej hudby v Stupave. Bolo dobré, že sa to podarilo práve v roku 725. výročia prvej písomnej správy o našom meste. Na nultý ročník festivalu, prehliadku, ktorú na festival prekrstil dobrý Záhorák a ročník pán Anton Baláž, sa prihlásili dychové hudby z Častej, Pezinka-Cajly, Malaciek, Ivánky pri Dunaji, Vinosad a zo Stupavy. Prehliadka sa začala sprievodom účastníkov od MsK na Trojičné námestie. Dychovky sprevádzali dievčatá a chlapci zo súboru Stupavjánok v krásnych novoušitých stupavských krojoch. V amfiteátri program uvádzal A. Baláž, rodák z Vysokej pri Morave. Každá kapela hrala svoj program pol hodiny. Na záver zaznela spoločne spievaná Záhorácka pesnička. Potom bol majáles, ktorý otvoril tanečný súbor Stupavjánek. Do tanca hrala Veselá muzika.

Veselá muzika šíri dobré meno u nás i v zahraničí. Účinkovala v Slovenskej televízii: Naša naj... 14.5. Súperili naši so Staroturnianskou kapelou; a zvíťazila pieseň: Keď sme tú rolku orali. Každého Stupavčana naplnilo sa srdce pýchou, keď videl a počul v televízii v silvestrovskom programe Veselú muziku. Účinkovala v programe najlepších dychoviek Slovenska v Žiline.

S Veselou muzikou sa spájajú životne významné udalosti mesta. Hudba patrí k hodom, ale aj k cirkevným sviatkom. Sprevádza každoročne pútnikov do Mariazellu. Veľmi často hrajú muzikanti pri posledných rozlúčkach so zosnulými.

MsKS spravuje Mestskú knižnicu

Ms knižnica

Knižničný fond:	1993	1994
spoločensko-vedné lit.	2507	1789
prírodovedné lit.	754	745
poľnohosp.lit.	353	313
Technická lit.	662	606
iná náučná	1555	1484
s p o l u :	5831	4917
beletria pre dospelých	11875 + 24 gramopl.	11755+24 gram.
náučná lit. pre mládež	970	752
beletria pre mládež	6592+16 g.	6738 + 16 gram.
s p o l u :	25268	24130
	40	40
	25308	24202

Prírastok kníh v roku 1994 = 728
Úbytok kníh v roku 1994 = 1834
Počet zväzkov na obyvateľa = 2,9
Počet zväzkov na čitateľa = 26

Čitatelia:	1993	1994
Počet čitateľov celkom	923	934
z toho deti do 14 r.	462	461
mládež do 19 r.	192	196
dospelí	269	277

% čitateľov z počtu obyvateľov je 11,40.
V priebehu roka 1994 bolo do knižnice zakúpených 728 kníh v hodnote 61.256,50 Sk.

Kultúrnych aktivít bolo spolu 80 a zúčastnilo sa na nich 2 391 návštevníkov a čitateľov knižnice.
V priestoroch knižnice bolo urobených 54 výstaviek kníh s 1216 exponátmi a 65 násteniek.
Knižnicu navštívilo v priebehu roka 1994 6.477 čitateľov.

K Roku rodiny sme pripravili 12 besied so psychológom s-pojených s prehrávením videokaziet na príslušnú tému a výstavkou kníh pre žiakov ZŠ.

8. ŠKOLSTVO

Školstv. MŠ

V Stupave sú 4 materské školy:

- MŠ Ružová ul.3, riaditeľka Eva Slezáková /v čase materskej dovolenky zastupuje Olga Daráčová/, zapísaných 98 detí navštevuje 4 triedy: I.,II., a dve III.. O výchovu sa stará 8 učiteliek. Uskutočnili predplavecký výcvik v SOU Žiarska Bystrica - 48 detí. Vo výtvarnej súťaži Moje mesto získala spoločná práca I. miesto.

- MŠ Marchegrské ul.č. 98, riaditeľka Renáta Ďuthpvá, zapísaných 71 detí navštevuje 3 triedy. O výchovu sa stará 6 učiteliek. Predplaveckého výcviku sa zúčastnilo 33 detí. Vo výtvarnej súťaži Moje mesto získal L. Michálek 1. miesto.

- MŠ J. Kráľa, riaditeľka Svetlana Červená. Zapísaných 98 detí navštevuje 4 triedy. Počet učiteliek 8. Organizovali predplavecký výcvik a v súťaži Loje mesto bola úspešná L. Manclova.
- MŠ Hviezdoslavova ul., riaditeľka Viera Štefková. Počet zapísaných detí 54, dve triedy, 4 učiteľky, Zapojili sa do "Projektu školy podporujúce zdravie".
- Osobitná škola, Záhumenská ul.51, riaditeľka PaeDr. OŠ Mária Tarabová. Počet žiakov 18, 2 triedy, 2 učiteľky a 1 externý učiteľ. Školskú dochádzku ukončili 5 žiaci, z toho 4 žiačky boli prijaté za krajčírky a knihviazačky.

- Základná umelecká škola, riaditeľka Soňa Ďurecová. ZUŠ
Absolventi boli prijatí: Hudobný odbor
H.Krajčovičová - V. Šmelíková, Konzervatórium Bratislava
P. Drlička - V. Veselý, Konzer.Bratislava
R. Žierik, Konzer.Bratislava
P. Lieskovský, 3.roč.Konzer.
V. Juráš - B. Tomášek, Konzerv. Bratislava

- Výtvarný odbor:
akad.mal.A.Dzianová - K. Macáková, Súkr.Konz. VO - Topoľčany
M. Kolembusová, Módne návrh. Trenčín
M. Sejancová, Stred.odb.uč. polygraf.Bratislava
J. Krišan, Divadelné remeslá Bratislava

Výtvarný odbor získal niekoľko prestížnych ocenení
- Diplom za kolekciu na VII. medzinárodnom festivale farieb Zawsze zielono, zowse niebiesko 93 a Čestný titul získala Dana Országhová.
- Bienale fantázie '93-'94 Martin 2 z hlavných cien získali M. Blažíček a P. Bošácky a Čestné uznanie P.Hartman, E.Usaková, L. Pavlíková, Ľ. Šubjaková, Filipkové J., L. Országh.

Celoročná činnosť jednotlivých odborov bola veľmi bohatá a rôznorodá. Pripravili 6 verejných koncertov, 8 internych koncertov, 8 výchovných pre MŠ, OŠ a ZŠ, 5 koncertov pre potreby mesta /účinkovali pedagógovia/, 2 koncerty pre DD. Veľkým úspechom bolo účinkovanie žiakov v Moyzesovej koncertnej sieni v Bratislave na koncertoch ZUŠ - Reča - Viedeň a ZUŠ Exnárova ul.

- Základná škola, Školská ul.2, riaditeľka Marta Janegová, zástupca riaditeľa pre I. st. Mária Jurigová, pre II. st. Helena Illiťová. ZŠ

V ZŠ sa v 30 triedach učí 834 žiakov, z toho 1.-4. triedach 385 a v 5.-8. triedach 449. Na výchove a vzdelávaní žiakov sa okrem vedenia školy podiela 35 učiteľov a 5 vychovávateliek. Ako školníci pracujú Viliam Zabák a Ján Veselý, sekretárka Jarmila Salayová.

Škola v prírode - v dňoch 11.-21.6. sa uskutočnil pobyt 95 žiakov 4. ročníka v škole v prírode. Realizovala sa v Liptovskej osade. Viedli ju 6 vyučujúcich: M. Zemanová, O. Hradňanská, A. Jurčová, D. Šulíková, J. Lincerovičová a - rediši p. Babíl a p. Krhla. Škola v prírode

Plavecký výcvik - 74 žiakov 2. ročníka sa zúčastnilo plaveckého výcviku v SOU Elektrovodu v Žďárskej Bystrici. Plavecký výcvik

50 žiakov 3. ročníka sa v mimovyučovacom čase zúčastňovalo so svojimi p.učiteľkami plaveckého zdokonalovacieho výcviku, ktorý trval týždeň v SOU Elektrovodu.

ZŠ pripravila školské kolá olympiád a víťazi:

- matematická olympiáda 5.-6. roč.okresné kolo:
  5. roč. M. Chalupka získal 3.-6.miesto /12 bodov/
  6. roč. R. Erdélyi, L. Kubranský, 4.-6.miesto /10 b/
  M. Maroš /9 bodov/. Všetci 3 úspešní riešitelia.

- slovenský jazyk a literatúra
V obvodnom kole v poézii ZŠ získala
1. miesto K. Marková - 1. kategória
1. miesto M. Serdel - 2. kategória
1. miesto M. Kováč - 3. kategória

v próze: Rácová M. - 2. miesto
Plunárová E.- 2. miesto
Bittnerová Z,-3. miesto

V regionálnom kole K. Marková, III. miesto

- Kalokagatia - súťaž školských časopisov.
V ZŠ obľúbený časopis AMOSÁČIK v regionálnom kole získal I. miesto a v krajskom kole I. miesto. Amosáčik dostal diplom a zlatú medailu. Redakčnú radu vedie p. uč. V. Kubicsko.

V olympiáde anglického jazyka získali M. Nikmanová a V. Šmelíková 51 bodov a tým IV. miesto.

V olympiáde nemeckého jazyka J. Slezákové so 42 bodmi získala IV. miesto.

Výtvarníci zaslali do súťaže Vesmír očami detí 10 prác a práce E. Meneškú a Jagelkovej postúpili do celoslovenského kola.

V tel.výchove žiaci ZŠ získali v kŕdlenej v obvodnom kole II. miesto, v obvodnom kole minifutbalu starší žiaci II. miesto.
V okresnom kole ľahkej atletiky žiačka I. Švecová v behu na 60 m získala 4. miesto, K. Straská výkonom 193 cm vyskákala III. miesto a I. Švecová 435 cm IV..miesto.
Súťažilo 11 družstiev žiačok a ZŠ Stupava získala 479 bodov - V. miesto.

Počítače Banán - priebeh krúžkov zabezpečuje Ing. Jozef Tóth. Krúžky sú zriadené pre oboznamovanie sa s počítačovou technikou a vyučujú sa v triede na prízemí. Uskutočňuje sa vyučovanie predmetu Počítačová technika pre 7. a 8. ročníky, ako voliteľný predmet 2 hodiny týždenne. Vyučuje Ing. J. Tóth. Okrem tohto predmetu žiaci od 4.-8. roč. pracujú v 5. krúžkoch každý deň od 14,oo do 15,50 hod. po 10 žiakov. 3 krúžky pre 2.-3.roč. /pondelok-utorok-piatok od 13,00-13,50 h/. Spolu 80 detí navštevuje krúžky. Cena v krúžku je 15,-Sk za hodinu. Počítačovej technike učí aj Marek Lacka. Počítače

Podľa záujmu verejnosti prebiehajú základné kurzy práce na PC v dĺžke 8 týždňov krát 4 hod. v čase od 16,oo do 20,00 hod.

V budove ZŠ je školská jedáleň, vedúca Valéria Morávková , v ŠJ sa stravuje 420 stravníkov. ŠJ

I. stupeň 220 cena za 1 obed 12,- Sk
II. stupeň 150 cena za 1 obed 14,- Sk
zamestnanci 45 cena za 1 obed 14,- Sk

Úhrada nákladov na stravné sa vykonáva mesačne vopred. Počet prevádzkových pracovníkov v ŠJ:
1 vedúca ŠJ, 1 hlavná kuchárka, 2 zaučené kuchárky, 3 pomocné sily.
Pri ŠJ pracuje stravovacia komisia.

9. ŠPORT A TELESNÁ KULTÚRA

Šport

10. septembra sa konala pri príležitosti 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave kultúrno-poznávacia a rekreačno-turistická akcia v rámci celoslovenského Výstupu na 101 slovenských hradov a zámkov "Bratislavčenia a 7 hradov" do Stupavy na hrad Pajštún. Zraz účastníkov bol na námestí sv. Trojice, tam ich privítal primátor Ing. A. Daráš a koncertovala

... Vozelí ...ka. Potom si prezreli pamätihodnosti: ...zeum F. ...ského a Zámocký park. O ...li, že ... ...li výstup ... Štefánika, Škoda, že ... Stupavy bola ... primátorom ... Petr ..., a Dunajskej ich bolo ... 30.

Satelit 94

Satelit 94

V dňoch 29. augusta do 4. septembra v tenisovom areáli hotel Park za podpory Veľvyslanectva ZSSR oslávil Satelitný klub Slovnaft 94 svoje druhé narodeniny, ktoré už po piaty raz patrí seniorskému klubu Stupava. Tohtoročný Satelit bol hrací tenisový víkendom Tony Lattlom z Londýna. ... turnaji ... zúčastnili štyridsiati ... hráčov z 13. štátov. Víťazom sa stal hráč Yuri Sobeen z Belgie. Druhý bol Petrovský ... USA a tretí Gestel z ... USA. O celý priebeh turnaja sa ...mal ... hlavný organizačný výbor, členovia tenisového klubu Stupava, ...dený prezidentom klubu V. ...ským.

Futbalový klub ... Stupava dosiahol takéto výsledky:

Muži "A" I. ligy ... vypadli ... ligy ... zostup do II. ligy

Muži "B" majstrovstvá kraja I. miesto - ... A mužstvo vyradilo z I. ligy , ...ný kvalifikáciu do II. ligy.

Starší žiaci majstrovstvá kraja 7. miesto

Mladší žiaci majstrovstvo kraja 4. miesto

Z družstva mužov boli v reprezentácii ... vyradení do 21. roku traja hráči. D. Fajgl, P. Hlavatý, ...chňavý, B. Kerny, ... Prokop.

Futbal sa v Stupave rozvíja len skromnými krídlami. Futbal
a je internacionálom, prebehla kariéra Paleš.
Jeho mužstvo dlhodobo - 4. miesto - sedemdesiate,
tomoj získali 3. miesto. Vyhrávali aj postup
do 3. ligy. Nerče postupujú, musia sa ešte vytrvalí"
vlaňajší dorast, ktorý bude v 1984-85 súťažiť. In-
ternacionálni hráli, bývalí stupavskí futbalisti trénujú
každý piatok, pod vedením č. Dugoviča.

Najlepší futbalisti

Najlepšie futbalistka Slovenska Monika Gerčová narodila sa 17. 6. 1970 v Bratislave. Je občianskou mestskou Stupavy a býva na Jurkovej ul. Monika začala hrať futbal v r.1989 ako 20 ročná. Dovtedy sa venovala ľahkej atletike, behávala v Inter Bratislava. Futbal začala hrať: Slávia-filozof, Sparta Kruhe, ZbKU Bratislava, Slovan Bratislava. V roku 1990 začala hrať v reprezentačnom najprv federálnom, potom slovenskom družstve. Slovenskej reprezentácii ostáva verná. Ako reprezentantka precestovala celú Európu. Belgicko, Francúzsko, Švajčiarsko, Holandsko, Grécko, Lotyšsko, Nemecko, Švédsko. Zúčastnila sa kvalifikácie o postup na majstrovstvá Európy. Každoročne sa vyhlasuje ankety "Najlepších jedenásť futbalistiek Slovenska". V ankete bola vyhlásená trikrát a v roku 1994 na najlepšiu futbalistku.

Ženy reprezentovala 4-krát, SR 1x krát, v lige
hrávajúcej 3 zápasy a vstrelila 37 ligových gólov.
Stupavu ma [illegible] hrá [illegible] v Banskej Bystrici.

10. INÉ ZÁZNAMY

Kapitoly z histórie.

Kapitoly z histórie

Mesto Stupava, MsKS v Stupave v KD dňa 14.októbra 1994 uskutočnili seminár pri príležitosti 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave s týmto programom:-

- Praveké osídlenie Stupavy-PhDr. Vladimír Turčan, Slovenské národné múzeum /SNM/Bratislava.
- Pôvod názvu Stupava-Univ. Prof. Rudolf Krajčovič, DrSc., Univerzita Komenského Bratislava.
- Prvé písomné pramene o Stupave a jej osudy v stredoveku, PhDr. Ivan Mrva, Historiský ústav SAV Bratislava.
- Podnikanie na stupavskom panstve v 18. a 19. st. Mgr. Miroslav Kamenický, CSc., Historický ústav SAV Bratislava.

Pôvod názvu STUPAVA.

Pôvod názvu

Samotné pomenovanie Stupava odvodzovali niektorí jazykovedci od staroslovanského slova STUPA, čo znamená lovište, či jamu na chytanie zveriny. Druhým výnamom slova je dřvič kamenia, alebo i ručný lis zväčša na olej, známy i v novšej podobe stupa-stopy. Keďže aj starý znak mestečka pochádzajúci ešte z 15. storočia má vo svojom vyobrazení takýto jednoduchý lis - Stupu, treba hľadať pôvod názvu v koreni tohto slova.

Stupa - označuje stupu. Už v stredoveku sa používal väčší prístroj na drvenie skál. Tento sa dal do pohybu: vodou, alebo stúpaním človeka, alebo oslov atď. Vyrábali sa skalné tehly a zbytok sa drvil. Obyvatelia boli povinní zásobovať hrad /Pajštún, Bratislavu/. Bernstein znamená jantár. Živica spadla medzi skaly a drvením sa získal jantár a je pravdepodobné, že sa drvilo. Pri týchto stupách sa rozvíja

rybárstvo. Prečo sa zachovala nosovka? Zachovali ju vo výraze staromaďarské kmene. Už v priebehu 10. st. sa Maďari zmocnili dôležitého hradu Devín a ovládli aj jeho širšie zázemie spolu so Stupavou. Od tunajšieho slovenského obyvateľstva prevzali i názov sídla a zachovali ho v jeho archaickej posobe - Stomfa, napodobňujúc v našej reči už v 11. storočí zaniknutú nosovku. To je dôkazom toho, že Stupava bola pôvodne starým slovanským sídlom, kde sa usadili predkovia Slovákov ešte v storočiach pred vznikom Veľkej Moravy. Dediny museli zásobovať staromaďarské kmene a tie prichádzali k vôli Bratislave. Bratislava bola slovanská a chceli ju ovládnuť. Obyvatelia ako poddaní, remeselníci museli pre Bratislavu pracovať. Aj riečka sa nazýva Stupava. Stupa sa mohla dať do pohybu aj tokom rieky. Názov je najstarším dejom Stupavy. Svedčí o tom koncovka -ava riečky Stupava. Slovo "Stupa" je indoeurópsky názov.

Stupava v Belových Notitia Hungariae
Pôvod mena - Meno mesta je odvodené od slovenčiny alebo nemčiny: po nemecky sa totiž nazýva Stampfen, po slovensky Stupava. V obidvoch prípadoch to je od základu Stupa; stupy sú zariadenia na spracovanie látok mlynským kameňom, ešte aj dnes sú postavené na tunajšom potoku.

Poloha - Mesto leží na úpätí vrchu Jantárový kameň /pozn. prekladateľa: v maďarčine je to názov Borostyánkö, zrejme tunajší Pajštún/, tiahne sa od juhu na sever. Priestranný a krásny kostol sa pýši vynikajúco riešenou vežou. Popri kaštieli, videli sme v meste aj pánske domy, všetko nie vkusné stavby.

Obyvatelia - Mešťania sú prevažne Slováci, je tu niekoško Nemcov. Obidve skupiny sa tešia veľkej vážnosti. Majú právo trhov rovnako týždenných ako výročných; ale osoh z nich majú takmer len Židia. Usadilo sa ich tu

dosť, ale bez obťažovania občanov. Napokon ľud sa správa mestsky a kultúrne. Oblečením a spôsobom úspešne súťaží s mestskou eleganciou.

Medzi pohromami mesta treba spomenúť časté požiare, ktoré vznikajú náhodne, ale robia veľké škody na jeho výstavbe.

Povaha okolia - Polia, ktorými je mesto obklopené, sú priaznivé hroznu a obiliu. Hrozno sa pestuje na južnej strane, ktorá je vystavená južným vetrom. Svah z vyčnievajúceho vŕška totiž zbieha do roviny a obrátený na sever je výhodný pre vinice vystavené západným a južným vetrom. A tak víno, ktoré sa tu rodí, je silné a príjemné. Polia obsievané obilím sú úrodné. Túto časť okolia tvorí rovina, tiahnuca sa od mesta na západ a na sever. Tam sa zelenajú aj lúky s množstvom sena, patriace tunajším obyvateľom.

Maďarská podoba názvu mesta potvrdzuje mienku M. Bela o pôvode názvu Stupava, lebo odráža pôvodnú podobu slovenského názvu, ktorý znel stopa s nosovou samohláskou.

Kapitolku II. Oppidum Stompha z knihy Mateja Bela Notitia Hungariae Novae Geographico historica, Pertis secundae CIS-Danubianae, Tomus secundus /Historicko-geografický opis Nového Uhorska, Druhá časť: Predunajsko, druhý zväzok/ preložil Ján Horecký.

Pohľad do minulosti Stupavy.

Mesto Stupava ohraničujú z východu výbežky Malých Karpát a zo západu hraničná rieka Morava, ktorá o niekoľko kilometrov ďalej sa pod Devínom vlieva do Dunaja. Územie mesta patrí do predpolia, či do širšieho teritória takzvanej Devínskej brány, v minulosti i Porta Hungariae Uhorská brána/ nazývanej. Pre svoj nesmierny strategický význam hral tento kraj vždy dôležitú úlohu, čo sa odrazilo i v dejinách ľudských sídlisk, ležiacich

v jej bezprostrednom okolí. Toto konštatovanie platí i pre mesto Stupavu, ktorá si tento rok pripomína 725. výročie prvej písomnej zmienky. I keď sa s názvom Stupava stretávame po prvý krát až v druhej polovici 13. storočia, je nepochybné, že územie mesta bolo osídlené už od praveku o čom svedčia viaceré archeologické nálezy.

V prvých troch storočiach po narodení Krista sa Stupava dostáva do bezprostredného susedstva Rímskej ríše. Oficiálnou hranicou tejto najväčšej veľmoci staroveku bol síce Dunaj, no Rimania si z dôvodov úplného zabezpečenia svojich hraničných provincií budovali niekoľko desiatok kilometrov široké predpolia, vybavené vojenskými strážnymi a signálnymi stanicami. Nález zvyškov takejto stanice v Stupave je dôkazom toho, že i toto územie patrilo desiatky rokov do záujmovej sféry Rímskej ríše. Výskum prebiehajúci už niekoľko desaťročí prináša každý rok nové objavy a tohtoročné pravdepodobne zaradia tunajšie rímske sídlo medzi najvýznamnejšie nálezisko staroveke rímskej architektúry ležiace mimo hraníc impéria.

Po odchode Rimanov cíp zeme medzi Dunajom a Moravou nestratil na význame. Svedčia o tom rozsiahle nálezy avarsko-slovanských pohrebísk v najbližšom okolí Stupavy i skutočnosť, že neďaleký Devín bol najvýznamnejšou pevnosťou Veľkomoravskej ríše.

Na prelome 10. a 11. storočia sa Stupava stala pevnou súčasťou Uhorského štátu, ktorého hranice s Rakúskom v oblasti za Malými Karpatami sa ustálili na dolnom toku rieky Moravy.

Stupava sa ocitla na pohraničnom území, takzvanom konfíniu, kde panoval osobitný režim. Aby sa zamedzili, alebo sťažili vpády nepriateľovi, budovali sa pohraničné zásieky, strážne veže, malé pevnosti. V tejto oblasti boli osadení príslušníci niektorých kmeňov,

ktorých hlavnou úlohou bolo stráženie hraníc. Boli to predovšetkým Pečenehovia-Plavci, Sikuli i starí Maďari, ktorí v dobe počiatkov Uhorského štátu spestrili národnostnú skladbu tunajšieho územia.

I keď z doby 11. a 12. storočia niet o Stupave žiadnych správ, možno oprávnene predpokladať, že sídlo so slovenským obyvateľstvom jestvovalo i naďalej.

Tatársky vpád v roku 1241 mal katastrofálne následky pre celú krajinu. Tatári v bitke na rieke Slaná prakticky zničili uhorskú armádu a ich ďalšiemu pochodu už nič nestálo v ceste. Množstvo pohyblivých oddielov, ktorým velil chán Batu, vnuk Džingischána, zaplavilo temer všetky uhorské stolice. V máji 1241 sa početná skupina tatárskych bojovníkov nečakane objavila i pred Bratislavou, no jej silné múry odolali náporu útočníka. Tatári však hroznym spôsobom spustošili široké okolie. Z dochovaných prameňov vieme, že spálili nielen všetky predmestia Bratislavy, ale prenikli i na Záhorie, kde zničili zaniknutú dedinu Plumenau, ležiacu západne od dnešného Lamača a s veľkou pravdepodobnosťou vyplienili i veľkú časť Záhoria i so Stupavou.

Po tatárskom vpáde bola táto oblasť zničená a takmer úplne vyľudnená. Ale ani po odchode bojovníkov mongolského kmeňa nenastal v tejto oblasti pokoj. Krátko po tatárskom plienení sa začali dlhé a vyčerpávajúce vojny medzi Belom IV. a rakúskym vojvodom Fridrichom z rodu Babenberg. Obidve vojská používali v tej dobe bežnú taktiku, vpadnúť nečakane na nepriateľské územie a tam získať podľa možností čo najväčšiu korisť. Rieka Morava, deliaca obe znepriatelené krajiny, tvorila v tom čase rozsiahlu spleť ramien, jazier a bažín, ktorú nemohla ťažká rakúska jazda tak ľahko prekonať a preto sa jej útoky koncentrovali najmä na oba prechody nachádzajúce sa v priestore dnešnej Devínskej Novej Vsi. V roku 1246 vpadol na odvetu do Rakúska Svätojurský gróf Achilles aj s početným vojskom a

vyraboval celé územie medzi Moravou a Dunajom až k samotnej Viedni. Uhorskí vojaci vedení grófom Achillom pustošili rakúske kraje podobne ako Tatári, dokonca neušetrili ani kostoly a kláštory. Napokon sa rakúskym rytierom podarilo útočníkov vytlačiť, no v bitke s Uhrami padol vojvoda Fridrich. Jeho smrťou vymrel i rod Babenbergovcov a tak rakúske krajiny zostali bez dediča. Uhorský kráľ Belo IV. a český panovník Přemysl Otakar II. si nárokovali na dedičstvo po poslednom Babbenbergovi a tak vojna pokračovala i naďalej, s tým rozdielom, že Uhorsku pribudol ďalší mocný protivník. O tom, aké pomery vládli v tom čase v bezprostrednom okolí Stupavy nás informuje listina kráľa Belu IV. z roku 1252, na základe ktorej povolil Alexandrovi synovi Marka vymeniť jeho zem Mortun za iný majetok na hraniciach Bratislavskej a Mošonskej stolice. Zem Mortun ležala pri rieke Morave, neďaleko Stupavy, pravdepodobne na území dnešnej Devínskej Novej Vsi. Alexander, syn Marka preto žiadal kráľa o zvolenie vymeniť tento majetok za iný, lebo ho pre neustále vpády a útoky Rakušanov vôbec nemohol užívať.

Aj keď sa znepriatelené strany v roku 1254 dohodli na mieri a to tak, že Přemysl Otakar II. získal vládu nad rakúskymi krajinami a kráľovi Belovi IV. pripadlo Štajersko, napätie medzi oboma panovníkmi sa stupňovalo až vyústilo do veľkej vojny medzi uhorským a českým kráľom, ktorá sa rozhorela v roku 1260. Javiskom zrážky dvoch na tú dobu veľkých armád sa stala Stupava s najbližším okolím. Uhorský kráľ vytiahol začiatkom júna do poľa na čele údajne stotisícového vojska. Jednou z najdôležitejších základní uhorských síl bol i opevnený tábor v Stupave. Keďže český kráľ stál s početnými silami na druhej strane rieky Moravy, obe vojenské zoskupenia sa roztiahli pozdĺž jej toku toku od Devína až k Vysokej pri Morave. Ani jedna strana si netrúfala zaútočiť cez rieku a tak obe vojská stáli v tomto posta-

nečinne temer dva týždne. Rozhodujúca bitka sa strhla 12. júla, keď niektoré uhorské oddiely prešli cez brod v Devínskej Novej Vsi a napadli nepriateľa na rakúskej strane, utrpeli však ťažkú porážku. České a rakúske oddiely prenasledovali utekajúcich Uhrov cez Moravu, zmocnili sa stupavského tábora a hnali nepriateľa až k Bratislave. Podľa niektorých údajov zahynulo v tomto boji viac ako 20 tisíc bojovníkov Belu IV.

Prirodzene, že za týchto vojen trvajúcich v pohraničí rieky Moravy dve desaťročia, došlo k veľkému úbytku pôvodného obyvateľstva, už i tak značne zdecimovaného tatárskym vpádom. Práve do tohto obdobia spadá prvá písomná zmienka o existencii Stupavy v listine vydanej kráľom Belom IV. v roku 1269. Originál sa nezachoval, dokument poznáme len na základe odpisu uvedeného v listine kráľa Karola Roberta z roku 1326. V tom roku totiž komes menom Karol syn Karola, ktorý bol synom Alexandra požiadal kráľa, aby potvrdil dve listiny týkajúce sa už spomínanej zeme Mortun, zvanej i Znojša, medzi Stupavou a Moravou. V listine kráľa Belu IV. sa uvádza, že zem Mortun, ležiaca vedľa Moravy pri Stupave je dedičným vlastníctvom Alexandra, syna Marka. Stručná listina kráľa Belu IV. uvádza Stupavu /v originále Ztumpa/ iba ako geografický pojem, bez bližšieho udania či ide o zem, dedinu, či nejaké iné sídlo. Z neskorších listín pochádzajúcich z konca 13. storočia však môžeme usudzovať, že v 2. polovici 13. storočia význam Stupavy neobyčajne vzrástol a to z dvoch dôvodov. Po tatárskom vpáde sa začalo s výstavbou kamenného hradu Stupavského, dnes známeho pod menom Pajštún, a v samotnej Stupave sa vybudoval už spomínaný opevnený tábor, ktorý využívalo uhorské vojsko počas bojov s Rakúskom, či českým kráľom Přemyslom Otakarom II. Strategickú dôležitosť Stupavy v 2. polovici 13. storočia potvrdzuje i listina kráľa Štefana V. z roku 1271. Kráľ Štefan V.

daroval Karolovi a Dominikovi, synom Alexandra, ktorý bol synom Marka, zem nazývanú Znojša, do večného užívania. Podľa znenia tejto listiny, bola zem Znojša, ktorú môžeme lokalizovať do priestoru Devínskej Novej Vsi, vyňatá spod právomoci hradu Stupavy a daná do užívania spomenutým bratom. V listine je ešte jeden zaujímavý údaj vzťahujúci sa na Stupavu. Karol a Dominik dostali túto zem najmä preto, že ich otec Alexander, syn Markov hrdinsky bránil hrad Stupavy proti útokom vojakov českého kráľa Přemysla Otakara II. a na svoju odvahu doplatil životom.

Napätie medzi Uhorskom a kráľom českým i panovníkom v Rakúsku vzrástlo najmä po tom, čo na uhorský trón zasadol v roku 1270 vznetlivý a nepokojný kráľ Štefan V., najstarší syn Belu IV. Na plienenie v alpských zemiach odpovedal Přemysl Otakar II. vyhlásením vojny a v apríli roku 1271 zhromaždil na Moravskom poli veľké vojsko, hodlajúc na jeho čele podniknúť odvetnú výpravu do Uhorska. Aby si uľahčil prechod cez jarnými prívalmi rozvodnenou riekou nechal neďaleko Suchohradu postaviť drevený most cez Moravu a vpadolna Záhorie. Vojská českého kráľa obľahli Plavecký hrad, Devín a Stupavu, ktoré sa hrdinsky bránili, no nakoniec neodolali presile. Otakar II. postupne ovládol väčšinu hradov na Západnom Slovensku a zmocnil sa aj Bratislavy a Trnavy.

V máji 1271 porazil uhorské vojsko vedené kráľom Štefanom V. v bitke na rieke Ráb, ale zakrátko bol prinútený uzavrieť s uhorským panovníkom mier v Bratislave, stiahnúc svoje posádky z dobytých hradov a miest. Ale ani po uzavretí mieru nenastali na dlho pokojnejšie časy a v roku 1273 český kráľ svoje ťaženie na západné Slovensko zopakoval a je isté, že head Stupava /Pajštún/ bol oäť terčom útokov.

Vpády vojsk Přemysla Otakara II. definitívne skončili až po bitke na Moravskom poli v roku 1278, kde vojsko vedené nemeckým cisárom Rudolfom Habsburským zlomilo moc českého kráľa.

Hrad Stupava bol počas bojov s kráľom Přemyslom Otakarom II. významným strategickým bodom, ktorý chránil prístup k Bratislave a k Dunaju od severu, zároveň jeho posádka strážila dôležité brody cez Moravu na nepokojnej Rakúskej hranici a zabraňovala nepriateľskému postupu cez Malé Karpaty k Váhu. Význam hradu potvrdzuje i tá skutočnosť, že v poslednej tretine 13. storočia vzniká i stupavská stolica. Táto Stupavská stolica, či hradná župa bola samostatnou správnou jednotkou, ktorá zahŕňala územie južnej časti Záhoria až k Bratislave. Sídlom tejto župy bol hrad Stupava a na jej čele stál kráľom vymenovaný poverenec, župan. Keď v roku 1280 kráľ Ladislav IV. odmenil bratislavského richtára Jakuba za jeho pomoc pri potlačení vzbury Jána, bratislavského župana, daroval mu zem Plumenau, nachádzajúcu sa na potoku Vydrica, teda v priestore dnešnej Mlynskej Doliny v Bratislave. V darovacej listine sa spomína, že kráľ vyníma túto zem , kedysi osadu, spod právomoci Stupavskej župy a dáva ju richtárovi Jakubovi do večného užívania. Táto listina,nachádzajúca sa podnes v Bratislavskom mestskom archíve je zároveň dôkazom toho, že Stupavská župa siahala až ku samotnej Bratislave a jej južnú hranicu tvorili posledné výbežky Malých Karpát nad dnešnou Hlavnou železničnou stanicou mesta Bratislavy. Začiatkom 14. storočia však Stupavská župa zanikla a jej územie sa stalo súčasťou rozsiahlej Bratislavskej župy.

Už spomínaný bratislavský richtár Jakub obdržal od kráľa Ladislava IV v roku 1288 ďalšie územie pri potoku Vydrica. V listine sa spomínajú hranice darovanej zeme. Pri popise hraníc sa spomína veľká cesta, ktorá vedie do dediny Stupava. V latinskej listine sa použilo spojenie "villa Stumpa". Slovom villa sa vo vtedajšej dobe označovala spravidla ľudnatejšia a významnejšia obec, ba niekedy i mesto. Na základe tejto skutočnosti možno

usudzovať, že v posledných troch desaťročiach dochádza k výraznému rozvoju Stupavy, a to pravdepodobne v súvislosti s nemeckým osídľovaním tejto časti Záhoria.

Oblasť Devína a Stupavy bola už za tatárskeho vpádu značne vyľudnená a zvyšky obyvateľov zdecimovali i nasledujúce vojny, takže pôvodné slovenské obyvateľstvo tu takmer vyhynulo. Za pokojnejších časov, najmä však po bitke na Moravskom poli v roku 1278, kde zahynul i český kráľ Přemysl Otakar II., sa začalo s novým osídlením. Prichádzali sem najmä nemeckí kolonisti zo susedného Dolného Rakúska a tak aj Stupava na dobu viac ako dvesto rokov získava vďaka týmto kolonistom takmer výlučne nemecký ráz. Príchod nemecky hovoriacich osadníkov do tejto oblasti umožnil aj vlastník týchto území, šľachtic Rugerius /Ruediger/ z Tallesbrunu, sám pochádzajúci z Dolného Rakúska. Prečo a akým spôsobom získal na sklonku 13. storočia majetky Devín a Stupavu, nie je známe. Z prameňov sa dozvedáme iba to, že jeho syn Oto v roku 1314 požiadal kráľa Karola Roberta, aby mu potvrdil držbu majetkov Devína, Stupavy, Zohoru, Pajštúna /dnes Borinky, Mástu a Záhorskej Bystrice, ktoré získal už jeho otec od viacerých kráľov. Kráľ Karol Robert vyhovej žiadosti Ota a nanovo mu potvrdil jeho vlastníctvo. V latinsky písanej listine sú použité pôvodné slovenské názvy už v ponemčenej forme: Stampha /Stupava/, Thebun /Devín/, Pistrich /Bystrica/, čo zároveň dokazuje, že v tom období už celkom prevládol nemecký živel.

V prvej polovici 14. storočia sa Stupava postupne rozvíjala a stala sa významným strediskom, kde pulzoval život v jeho vtedajšej podobe. Ležala totiž na dôležitej ceste spájajúcej Bratislavu s českými krajinami a práve v Stupave túto významnú severo-južnú obchodnú magistrálu križovala v tej dobe pomerne frekventovaná spojnica, prechádzajúca, prechádzajúca od Rače i Svätého Jura cez hrebeň Malých Karpát k Stupave a odtiaľ pokračujúca ďalej na západ k brodu na rieke Morave a do Rakúska.

Dôkazom toho, že táto spojnica do susednej krajiny bola v stredoveku hojne používaná, je existencia tridsiatkovej stanice v Stupave. Takéto stanice sa v stredoveku budovali na dôležitejších hraničných prechodoch, kde sa z prevážaného tovaru vyberalo clo v podobe troch percent z jeho odhadnutej ceny. Takáto colná stanica sa v Stupave po prvý raz spomína síce až v roku 1492, no v spojení ako stanica fungujúca oddávka a tak možno oprávnene predpokladať, že existovala už minimálne jednostoročie predtým. Hlavným zamestnaním obyvateľov bolo poľnohospodárstvo s prevládajúcim pestovaním obilovín a chovom domácich zvierat. Viacerí obyvatelia Stupavy v stredoveku sa živili rybárstvom. Chytali ryby nielen na blízkej Morave, ale chodili ich loviť i na Dunaj, kde sa však dostávali do sporov a konfliktov z rybármi z Devína, Hainburgu a Bratislavy. Niektorí obyvatelia si zarábali na živobytie prácou v lese, i pálením vápna, prípadne aj inými remeslami a obchodom. Na potoku s dostatkom vody a s dobrým spádom si stavali mlyny. V prameňoch je po prvý krát doložený stupavský mlynár menol Nikel v roku 1387, keď si od priora Pavlínskeho kláštora prenajal mlyn v Stupave, ktorý slúžil i na pílenie dreva.

V priebehu 14. storočia vlastnil Stupavu už spomínaný Oto, syn Rugeria. Po smrti získal majetok znova kráľ, ktorému patril i hrad Pajštún. Ešte v prvej polovici 14. storočia získal v Stupave majetky aj bravtislavský richtár Jakub v poradí druhý. Jeho synovia Pavol a Dominik nechceli po otcovej smrti vydať svojim sestrám ich podiely v Stupave, ale i vo Svätom Juri, Vajnoroch, Devíne a Rači, čo vyvolalo v roku 1363 zákrok palatína.

Rozvoj Stupavy ovplyvnila počas už spomínaného 14. storočia i tá skutočnosť, že neďaleké údolie Makých Karpát v ktorom sa nachádzal výdatný prameň vody sa stal známym pútnickým miestom a to z toho dôvodu, že v studničke bola

objavená stará drevená soška Panny Márie, zhotovená akýmsi pustovníkom v dávnych dobách.

K úcte Bohorodičky tu bol vybudovaný pútnický kostol, kam s obľubou chodieval i významný uhorský kráľ Ľudovít I. Ten v roku 1377 daroval kostol rádu sv. Pavla pustovníka, zvaného i pavlíni, a povolil im vystavať pri kostole kláštor. Zároveň tomuto novozriadenému kláštoru daroval pomerne veľké územie, ktoré bolo vyčlenené zo zeme patriacej k hradu Pajštún. Tým vznikol významný kláštor v Mariatáli, či správnejšie v Marianke, no keďže obec v prvých rokoch existencie kláštora nejestvovala, bol ešte v priebehu 15. storočia nazývaný i Stupavský kláštor.

V druhej polovici 14. storočia Stupava pripadla opäť kráľovi, spolu s ostatným vlastníctvom získaným ešte Otom z Telesprunu. No vlastníctve kráľa sa ocitla nielen Stupava, ale i Mást, Záhorská Bystrica, Borinka, Zohor, Vysoká pri Morave, vytvoriac tak feudálne panstvo pomerne veľkého rozsadhu. Kráľovské domínium bolo spravované a riadené kastelánom a ďalšími úradními, sídliacimi na hrade Pajštún. Stupavské pánstvo však nezostalo dlho v rukách kráľa. Po smrti Ľudovíta I. sa uhorským panovníkom stal ambiciózny Žigmund z rodu Luxemburgovcov. Jeho nastúpenie na trón bolo spojené s veľkými ťažkosťami, kdeď časť uhorských feudálov si neželala Žigmunda za kráľa a tak si musel syn českého kráľa Karola IV. presadiť svoje práva silou. Peter, gróf zo Svätého Jura poskytol počas zrážok s odbojnou šľachtou Žigmundovi pomoc a podporu a za odmenu obdržal od neho hrad Pajštún spolu so Stupavou i ostatnými dedinami panstva, čo aj písomne potvrdil listinou vydanou pod hradom Červený kameň v roku 1390. Stupava sa tak stala vlastníctvom grófof zo Svätého Jura a Pezinka, ktorí boli zároveň majiteľmi panstiev Pezinok, Svätý Jur, Malinovo i Červený kameň.

V rukách tejto významnej magnátskej rodiny zostala až do roku 1543, keď zomrel posledný mužský potomok rodu.

Pod správou grófof Svätojurských a Pezinských nastal spočiatku priaznivý rozvoj Stupavy, a to i patriek dramatickým udalostiam a zvratom, ktoré poznačili jej osudy najmä v 15. storočí. V roku 1434 opanovali okolie Bratislavy husiti, ktorí vypálili Svätý Jur a ohrozovali i mesto na Dunaji. Ako sa v tej dobe vodilo Stuapave, nevedno, no o 6 rokov neskôr sa oddiel husitských bojovníkov, tentoraz v službách ovdovelej kráľovny Alžbety zmocnili opevneného stupavského kostola. Mocnými múrmi obohnaný kostol slúžil dlhšiu dobu ako oporný bod vojsk, bojujúcim za záujmy kráľovskej vdoby Alžbety a jej syna Ladislava Pohrobka, proti poľskému kráľovi Vladislavovi I., ktorý si nárokoval na uhorskú korunu. Počas bojov Stupava viackrát utrpela škody a to i z dôvodu, že obyvatelia cudzích bojovníkov niekoľkokrát napadli, brániac si svoj majetok. Drobná vojna trvala až do šesdesiatych rokov 15. storočia. V Stupave sa viackrát zdržiavali oddiely brattríkov, ktorí v tej dobe často tiahli za korisťou Záhorím. V roku 1457 obsadil Stupavu bratrícky kapitán Vanko z Rachmanova. Ešte i v roku 1464 pozostatky bratríckych vojsk vylúpili Stupavu. Ale i napriek nepriaznivým okolnostiam rozvoj Stupavy nestagnoval. Práve počas 15. storočia sa stáva mestečkom, o čom svedčí i privilégium uhorského kráľa Vratislava II. z decembra 1493 vydané v meste Budíne, ktorým povoľuje v mestečku Stupava konanie týždenných a výročných trhov. Listina Vladislava II. iba potvrdzovala stav, ktorý už existoval dávno pred jej vydaním, totiž existenciu týždenných a výročných trhov. V privilégiu sa aj prvý raz stretávame v súvislosti so Stupavou s termínom mestečko, i keď je zrejmé, že tento štatút nadobudla už skôr.

Prvá dekáda 16. storočia bola pre Stupavu nie veľmi priaznivá. Nemecký cisár a vládca rakúskych zemí Maximilián II. podnikol do Uhorska niekoľko ťažení a jeho vojská viackrát plienili v okolí Bratislavy. Uhorské

vojská podnikli odvetné výpravy. Vojenské operácie znamenali pre obyvateľov jednej i druhej strany pohromu. A tak dôsledkom vojenských ťažení došlo v Stupave k veľkému úbytku obyvateľstva, ktorú dovŕšila morová epidémia v roku 1509. Podrobnosti tejto demografickej katastrofy zatiaľ nie sú známe.

Z dostupných údajov vieme len to, že v roku 1509 kráľ Vladislav II. sa aj s početnými oddielmi zdržiaval vo vojenskom tábore v Stupave. Vojaci sem asi zavliekli morovú nákazu, ktorá sa šírila zo susedného Rakúska. Následky epidémie dovŕšili dielo skazy.

V roku 1513 Svätojurský gróf Peter, vlastník panstva i medzitým vyľudneného mestečka ponúka všetkým, ktorí sa usadia vo spustnutej Stupave slobodu od poplatkov a robôt na niekoľko rokov. V tejto dobe došlo tak k podstatnej zmene nielen štruktúry, ale i národnosti národnosti obyvateľov Stupavy. Kým v 15. a na začiatku 16.storočia malo mestečko ešte prevažne ráz nemecký, ktorý mu vtlačila kolonizácia v poslednej tretine 13. storočia.

V priebehu 16. storočia sa zásluhou silných prúdov prisťahovalcov z Chorvátska, Moravy,Sliezka, z iných kútov Slovenska a v neposlednom rade i z blízkeho okolia, stáva sa Stupava mestečkom prevažne slovenským.

V roku 1526 porazili turecké vojská vedené sultánom Solimanom II. uhorskú armádu v osudnej bitke pri Mohači. Krátko po boji zahynul za záhadných okolností i kráľ Ľudovít II. a s ním vymrel i kráľovský rod. V Uhorsku sa rozhorela vojna o korunu sv. Štefana medzi Ferdinandom Habsburským a Jánom Zápoľským. Svätojurskí grófi boli od počiatku konfliktu prívržencami kráľa Ferdinanda I. a tak obdobie občianskej vojny v Uhorsku prežila Stupava bez škôd. Korunovaním Ferdinanda Habsburského za kráľa Uhorska v novembri roku 1527 sa vytvorilo súštatie, ktoré tvorilo Uhorsko, České krajiny a Rakúsko.

Táto skutočnosť mala zaiste vplyv i na ďalší rozvoj Stupavy a to najmä tým, že stúpil význam cesty vedúcej cez rieku Moravu na Marchegg a odtiaľ cez Moravské pole k Viedni. Aby sa uľahčil pohyb po spomínanej komunikácii, v prvej polovici 16. storočia bola postavená sústava drevených mostov cez rieku Moravu. So susedným Rakúskom sa zintenzívnili obchodné i hospodárske styky, z čoho mali zisk aj obyvatelia Stupavy a tým sa povznieslo i samotné mestečko. Dôkazom toho je i veľké privilégium kráľa Ferdinanda I. z roku 1560, ktorým nielen potvrdil, ale i rozšíril trhové privilégium udelené ešte kráľom Vladislavom v roku 1493. Ferdinand I. zároveň udelil mestečku Stupave právo používať erb. Medzitým sa však zmenili vlastnícke pomery na Stupavskom panstve. V roku 1543 vymrel rod Svätojurských grófov a Stupava sa spolu s celým feudálnym panstvom stáva opäť majetkom kráľa. Ferdinand I. , ktorý v tej dobe panoval, sal majetok do zálohu grófovi Gašparovi Šerédimu a to najmä za jeho podporu a pomoc počas bojov s Jánom Zápoľským. V roku 1563 bola Stupava už v rukách grófa Ecka zo Salmu a Neuburgu. Prosperujúce panstvo si v poslednom desaťročí vyhliadol i Mikuláš Pálfi. V roku 1592 mu ho napokon kráľ Rudolf II. daroval za sumu 80 tisíc zlatých a tak sa i mestečko stalo vlastníctvom tohto významného rodu. Okrem Stupavy Pálfiovci postupne získali panstvá Červený Kameň, Pezinok, Svätý Jur, panstvo patriace k Plaveckému hradu, Malacky a Bratislavu a tým vytvorili rozsiahlu majetkovú doménu na západnom Slovensku.

V rukách tohto významného Uhorského šľachtického rodu zostala Stupava až do roku 1867, i keď už za podstatne zmenených vlastníckych podmienok. Po celé obdobie feudalizmu až do roku 1848 bola poddaným mestečkom pod právomocou zemepána. Počtom obyvateľov patrila k najľudnatejším zemepánskym mestečkám na Slovensku. V roku 1553 napočítali daňoví komisári v Stupave 51 port, čo

bolo približne 200 domácností s počtom obyvateľov okolo 1600. Za Pálfiovcov začala vzrastať remeselná výroba a priemysel. Ich podnikanie v poľnohospodárstve sa prejavilo intenzívnym využívaním pôdy patriacej zemepánovi. Rozširovali sa už jestvujúce panské majere a stavali sa nové. K nim pribudli nové mlyny, píla, pálenica, valchy, neskôr papiereň, pracháreň, ba i podnik na spracovanie medenej rudy. V polovici 17. storočia pravovalo v Stupave niekoľko cechových porporácií. Ich štatúty napísané v slovenskom jazyku potvrdil kráľ Leopold I.

Pokojný život Stupavčanov rušili vojny a povstania. Mestečko trpelo i tým, že ležalo na ceste, po ktorej často prechádzalo vojsko a každá návšteva nie veľmi disciplinovaných žoldnierov znamenala pre obyvateľov nepríjemnosti. Napríklad v roku 1662 v Stupave bezdôvodne plienili oddiely spojeneckej Bavorskej armády, dávajúc tak svojsky najavo svoju nespokojnosť s omeškaním žoldu. Najviac nepríjemností i utrpenia prinášali protihabsburské povstania uhorskej a sedmohradskej šľachty. Už za Bočkajovho odboja v roku 1606 bola Stupava značne poškodená. V roku 1645 vyplienili Stupavu i susedný Mariatál Švédi, spojenci Juraja Rákociho, bojujúceho proti Viedni. V roku 1663 vyrabovali Stupavu Turci, ktorí odvliekli mnoho obyvateľov do otroctva. Mestečko utrpelo veľké škody i za Tökölyho povstania roku 1683. Najviac však bolo postihnuté za povstania Františka II. Rákociho, ktoré trvalo osem dlhých rokov. Už počas prvých mesiacov povstania v decembri 1703 veľký oddiel kurucov pod vedením Alexandra Károlyho prešiel od Rače a Svätého Jura cez Malé Karpaty, aby podnikol výpad cez Moravu do Rakúska. Na spiatočnej ceste kuruci vyplienili a vypálili Stupavu, keďže patrila Jánovi Pálfimu, ktorý bojoval na strane cisára. V mestečku okrem kaštieľa zhorela polovica domov. V nasledujúcich rokoch obe bojujúce strany viackrát ohňom i mečom navštívili Stupavu. Nájazdy kurucov a odvetné akcie cisárskych, alebo "labancov", ako ich v tej dobe prezývali, si vyžiadali životy mnohých obyvateľov Stupavy.

Po mieri s povstalcami v roku 1711 sa začalo s obnovou vojnovými udalosťami poznačeného mestečka. Je až obdivuhodné, aký rozvoj zaznamenala Stupava počas 18. storočia. V roku 1715 tu bolo iba 148 domácností, no na konci storočia už takmer 400 s troma tisíckami obyvateľov. K tomuto pozoruhodnému zvýšeniu prispela i židovská komunita, ktorá v roku 1748 dostala od zemepána rôzne privilégia na obchod, podnikanie, stavbu synagógy a zriadenie školy, za čo však bola povinná platiť každoročnú toleračnú taxu.

Starobylosť i význam Stupavy potvrdzuje i tunajší rímsko-katolícky kostol sv. Štefana kráľa. V listinách sa po prvý raz spomína v roku 1390. V 15. storočí bol kostol mohutne opevnený, obohnaný vysokým kamenným múrom s malými vežičkami. V tom čase poslúžil ako útočisko pre obyvateľov. Stupavský kostol a fara však boli predovšetkým významnými strediskami náboženského a kultúrneho života a vzdelania vôbec a to nielen pre obyvateľov Stupavy, ale i širokého okolia. Až do 18. storočia bol farským kostolom nielen pre blízky Mást, ale i pre Borinku, Záhorskú Bystricu, Zohor, Lozorno. Kňazi i kapláni na stupavskej fare prispeli nielen k prehĺbeniu duchovného života, ale zaslúžili sa o pozdvihnutie národného uvedomenia slovenských obyvateľov Stupavy. Nebol to len kaplán Ignác Juračka, prenasledovaný a na smrť odsúdený Košútovcami v roku 1848, ale i málo spomínaný Žigmund Ugróci, autor niekoľkých slovenských kníh a spisov, pôsobiaci v Stupave na začiatku 18. storočia.

Stupavský hrad, v súčasnosti i Pajštún, alebo Borinka nazývaný, patrí tiež neodmysliteľne k histórii mesta. Na skalnom výbežku jestvovali opevnenia už oddávna a traduje sa, že i počas tatárskeho vpádu v roku 1241 tu našli útočište mnohí obyvatelia zo Stupavy i okolia. Ako kráľovský hrad je spomínaný koncom 13. storočia. V tej dobe bol už vystavený z kameňa a opatrený silnými

múrmi. V polovici 17. storočia ho nechali Pálfiovci prestavať na modernú renezančnú pevnosť a vyzbrojili hoi na tú dobu modernými delami.. V nepokojných dobách slúžil i pavlínom z Mariatálskeho kláštora, ktorý pred blížiacim nebezpečenstvom ukrývali na Pajštúne nielen zázračnú sochu P. Márie, ale aj iné kláštorné cennosti. Hrad splnil svoje poslanie počas Rákociho povstania, keď sa ho kurici márne pokúšali obsadiť. Od polovice 18. storočia v pomaly chátrajúcom hrade fungovalo len niekoľko hospodárskych budov, zbrojnica, Pálfiovský archív a väzenie. Jeho osud spečatili vojaci Napoleona, ktorí ho v roku 1809 vyhodili do vzduchu, aj keď už v tom čase nemal žiadny strategický význam.

Zemepáni si už v 16. storočí postavili v strede Stupavy pohodlný renezančný kaštiel, ktorý je dodnes architektonickou ozdobou mesta. Priľahlý anglický park, patrí nielen k najstarším, ale i k najkrajším parkom tohoto typu na Slovensku.

História Stupavy je naozaj bohatá a pútavá. V súčasnosti prebieha základný výskum dejín mesta a ak sa podarí vydanie plánovanej publikácie, tak sa toho dozvieme o minulosti Stupavy istotne viac.

Pohľad do minulosti spracoval PhDr. I. Mrva. Tiež vypracoval sprievodné slovo Výstava Stupava v dokumentoch 1269 - 1994.

ZÁVER KRONIKY

Pri písaní Kroniky som sa stretla s veľkým porozumením primátora Ing. A. Daráša, prednostu MsÚ Ing. J. Záreckého a riaditeľa MsKS P. Slezáka.
Použité pomôcky pri spracovaní konceptu kroniky :

- Správy MsZ a MsÚ
- denná tlač a časopisy /viď dokumentáciu/
- Časopis Stupavan
- Časopis Záhorie, roč. III./1994 č.6, str. 25-26
- Materiál: Stupava 725 rokov prvej písomnej správy autor PhDr. I. Mrva, vydalo MsKS Stupava, 1994
- Hodnotenie práce podnikov a organizácií
- Vlastné poznámky

Protokolárny záznam z prerokovania konceptu kroniky.

"Kronikársky záznam mesta S T U P A V A na rok 1994"
bol prerokovaný v

a.Komisii spoločenských potrieb MsZ Stupava
dňa 27.apríla 1995.

b.Mestskej rade v Stupave dňa 13.júna 1995.

c. Mestským zastupiteľstvom v Stupave,ktoré ho dňa
24.augusta 1995 uznesením schválilo.

Vznesené pripomienky boli v Kronike mesta Stupava
za rok 1994 doplnené a upravené.

---

primátor mesta

Kronikár: